Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера дениз • ШИНАРА, 17 СЕНТЯБРЬ, 1985 ШУ. • № 112 (7147). • Мах 3 кеп.

КПСС XXVII съезда накъадолхаш

11-гIа ДЕКАДА

ЛаьрхIар кхоачашду

«Шалинский» совхоза кхаь отделенерча болхлоша 750 гектара тIа шекара свеклаш хьалкхеьйй. Массехк ди хьалха уж хьаяха а паччахьалкхенна дIатела а йолаяьй цар.

Цхьайтта звено я цига хIаране 50—100 гектар хулача кхай тIа шекара свеклаш лелаеш. Царна юкъе яьржача социалистически яхье эггара дикагIа къахьег Энгласова Совхантен Исаева Хьаваси кулгалдечара. Юкъера лаьрхIача хиш дехкаш доацача латтан хIара гектара тIара 280 центнер йоаккх цар, планагIа хила беза хьувкъам 215 центнер болаш. ХIара гектара тIара планал совгIа 55 центнер шекара свеклаш йоах Бачалов Мелизас кулгалдеча звенос а.

16 сентябрь хьатIакхоачаш совхозо шекар доаккхача заводе дIаеннай 1500 тонн, шера планагIа йохка йоагIараш 16300 тонн йолаш. ХIанз хIара дийнахьа совхоза болхлоша дIайохьийт 150 — 160 тонн, графиках дIаяла езараш 120 тонн йолаш.

Хьинар ца кходеш къахьег свеклаш хьахьоарцаеш боахкача механизатораша. Царна юкъе къаьстта белгалбаьннаб Абдулаев Саламу, Баталов Iаддал, Цацаев Султан.

• • •

Мехка Кхачан программа кхоачашъеча шоашкара дизза дакъа юкъенхухьаш болх бу «Грознефть» производственни объединене мехкдаьттахоша.

Иштта «Нефтяник» яхача совхоза аренаш лелаерашта гIо деш хилар технологически транспорта Октябрьски управлене механизатораш Кадыров, Арсанукаев. Духхьал цу шинне чуйицача кIих хилар 27600 центнер.

Ялаташ чудерзадеча хьинар кхо ца деш болх бир Ташкалински управленерча У. Яхаева, В. Масхадова, Старогрозненски управленерча А. Дидишева, А. Дадаева.

Цу совхозе 435 гектара тIара ялаташ чуэцара балхаш 12 дийнахьа йистедаьхар. ХIара гектара тIара чуйицар 28,4 центнер кIа, план 22 центнер йолаш.

Ялаташ чуэцача доккха гIо дир технологически транспорта Ташкалински управлене водителаша А. Озиева, Т. Ельмурзаева, Б. Дахаева, А. Мажаева, кхычар.

ХIанз хьайбашта доакъар кийчдеча новкъостал деш ба технологически транспорта Старогрозненски управленера, бурув тохара балхий Грозненски управлене къахьегамхой.

Совхоза директора А. Мусаева а партбюро секретара Т. Уциевас а дег тIара баркал йоах иштта сиха шоашта балхаш дIадахьа гIо деча наха.

Деша дай бац

КПСС XXVII съезда сийна тIаийца кердагIа дола доккхий декхараш кхоачаш ца деш дисад ала йиш йолаш да Грозненски кога гIирс беча фабрике.

Цунна къаьгга тешал деш да укх шера цхьанна бетта, квартала план цо кхоачаш ца йир. ДIабахача бархI бетта предприятена тIадиса декхар 14 эзар пара кога гIирс ба. ХIаьта цу юкъа эрахийцача ерригача продукцех 45 эзар пара кога гIирс брак йолаш юхакхаьчаб фабрике. Из бахаьн долаш тахха гIод 144 эзар сом да.

Сево хьахилийтад уж кхоачамбоацараш? Эггара хьалха цунна бехке ба фабрика керттера специалисташ, партийни, профсоюзни организацеш. Наха юкъе цар кIезига бу политико-кхетама болх, лерттIа вIаштIехьъяккхац болхлошта юкъе социалистически яхь.

КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача «Грознефть» производственни объединене дIайолаьча социалистически яхьа условех хIама ховш наггахьа саг вац фабрике. ХIаьта коммунистий форума хетадаь керда доккхагIдола декхараш наьха бIарг кхетаргболчча моттиге хIанз а хьалтехадац. Уж профкома председатела Кучеровой кабинете кхыча каьхаташта юкъе дада.

Хоалуш лохьеннай фабрике къахьегама овсарле а. ДIабахача бархI бетта къахьегама овсарле 87 процент мара хиннаяц фабрике.

Цхьан дешаца аьлча, болхлой къахьегамеи технологически дисциплина во хилар, из тоаяра кулгалхоша, общественни организацеша хIама ца дар бахьан долаш хьахиннад уж кхоачамбоацараш.

• • •

Грозненски швейни производственни объединене бархI бетта цхьанна а технико-экономически хьокхамех план кхоачашъяьяц. 576 эзар сома маьха (розничи маьхашка диллача) продукци дIа ца луш йисай объединени. Цу юкъа 97 процент мара кхоачашъяьяц производства план.

Бакъда, цецвоаккхаш да цхьаькха, план кхоачаш ца йой а къахьегама овсарле планал совгIа 2 процент лакхъеннай яхаш чIоагIа раьза ба объединене кулгалхой. ХIаьта паччахьалкхенна бархI бетта цхьа миллион сом гаргга шоаш зе дарах-м дукха сагота бац.

Къаьстта объединене гIулакхаш дукхача хана дениз тIехьашка теттачарех я Ю. Еременко керте латта номер 5 йола цехи, Мужечера филиали.

Таханарча дийнахьа виъ бIаь болхло эшаш ба объединене, царех хул берригача болх беча нахах 15 процент.

Съезда сийна тIаийца декхараш-м юкъагIа диса дуккха ха я.

Эсала лелаю наха юкъера социалистически яхь, цига котбаьнараш материальни, моральни белгалбахац, дикагIчарна карагIдаьннар массанега а кхоачаргдола гIулакх вIаштIехьдаккхац.

ХЬАЖКIИЙ КХАШКА

Назрановски района совхоз - техникума Евлоев Салмана кулгалдеча № 2 йолча бригадо 100 гектара тIа фуна лаьрхIа йола гибридни хьажкIаш хьалкхеьйй. Массехк ди хьалха уж чуэца йолаяьй Китиев Махьмадсале звеноцарча механизатораша. ХIара гектара тIара 15 центнер фуалъяьха хьажкIаш йоах, планагIа 10 центнер йолаш.

Комбайнерашта юкъе яьржача яхье эггара дикагIа болх бу ДаурбековгIар дас Уматгирей воIа Iалихханей.

СУРТА ТIА: 1. Совхоз-техникума комбайнер Даурбеков Уматгири.

2. ХьажкIаш чуэцаш кхай тIа гIолла хьайоагIа комбайн.

И. ПЛИЕВА сурташ.

КПСС обкома пресс-центро хоам бу

ТЕЛЕФОН 2-66-72

Оперативни даннеша хьахьокхачох, ялатийна лаьрхIа хьажкIаш республике чуийцай 5559 гектара тIара. Цхьан дийнахьа чуийцараш 512 гектар я.

ХьажкIаш эггара дукхагIа чуийцай Урус - Мартановски района боахамаша: 1453 гектара тIара, грозненцаша — 1359, шалинцаша — 1131 гектара тIара, Геттара мела дIадоладаьд хьажкIаш чуэцара балхаш Ачхой - Мартановски района боахамаша: укхаза хIанз а 62 гектара тIара мара хьекхаяц уж.

Паччахьалкхенна дIателаш да ялат. Приемни пункташка хьачукхаьчай 4267 тонн хьажкIаш. Ерригa шоаш чуийцарех 52 процент дIаеннай урусмартановцаша. Грозненцаша кхоалагIа дакъа мара еннаяц. Ялат дIадалара мело ю надтеречненцаша, наурцаша.

Чуэцаш латт генараш. Республике ерригa а 2628 гектара тIара чуийцай из культура — Шалински, Грозненски, Малгобекски районий боахамаша. Хьувкъам эггара лакхагIа ба шалинций. Даьхен амбарашка хьачукхаьчад 1198 тонн ги, цунах 742 тонн Шалински районера.

ТIехь - тIехьа шерагIа даржаш латт свеклай кхашкара балхаш. 639 гектара тIара хьааьхкай свеклаш. Хьаллаьхараш 13160 тонн мерза овлаш да.

Тешам байна гIулакх да чакхйоахача предприятега свеклаш дIаялара план-график кхоачашъелга уж чуэца йолаелча дена Iалаш ца дар. ГрафикагIа 12185 тонн яла сзача метте, дIаеннар яц ерригa а 5861 тонн мара.

Свеклаш дIалулга дика вIаштIехьдаьккхад гудермесцаша.

ТIехьайнсай Урус - Мартановски района «Гехинскийн» «Горец» яхен совхозаш, Грозненски района «Кулаpинский» совхоз.

18,4 эзар гектара тIа дIадийнад гурахьа дув ялаташ. Болх дика вIаштIехьбаьккха дIадув ялаташ шелковчанаша, наурцаша, надтеречненцаша. ХIаьта Ачхой - Мартановски Урус - Мартановски районий боахамаша хIанз а дIаболабаьбац из болх.

ДЕГIААХАРА НАЬКЪАГIА

1984—1985 шерашка хьайбаш толаме Iангара дахарах КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Сийлен грамота елар Грозненски района «Атагинский» совхоза. Из тайпа совгIат цу боахама коллективана вIаштта шозлагIа деннад. Из толам баккхашоацита миштa карагIдаьннад а хьайбай продукци кхы а дукхагIа яккха дIахо йодачахана де лерхIачох а дувц совхоза шурий комплекса начальника А. ДЕЛИХАНОВА.

Шура, дулх дукхагIа даккха къаьстта доккха новкъостал дир тхона эггара хьалха тайп-тайпарчен дикачен доакъарашца кховчам баро. КхоалагIа шу да доахан Iангара доахача хана хьалха санна доакъар ца тоъаш оаха хало ца хьега. Цу деша цIенхаштта теркам тIабохийт оаха хIанз а. Кийчъяьй бахха-дика 1150 тонн йол, 3000 тонн комбинированни а йолаш 9000 тонн силос. Из елай генарашца, хIаьта генаращцен соргоцен цхьана кхеяьча хьажкIаех. Иштта кийчъяь из комбикормана нийсса я. ВIашагIъэяь уж культураш дIайиначара даьккхача мошача доакъарца кхоаб оаха доахан а. Цудухьа дукха, хьаьна я йоаккха шура. ХIаьта хIанзле Iалашдаь доакъар хьайбаш Iангара дахара хиийца тоъаргла тхона.

Толаме пайда эц оаха дулх, шура яккхара прогрессивни технологех а. ШоллагIа шу да шурий комплексе поточно-цеховой хьисапе оаха доахан леладу. Зоотехнически болх дикка тоабе йиш хилийтай цу гIулакхо. Хила ма дезза доахана Iул вIашагIтоха, селекционно-племенной болх тоабе таро йолаш да тхо хIанз. Цу дерригне шура, дулх дикка дукхагIа даккха новкъостал ду.

Балхашта специализаци е а йиш йолаш да хIанз. Масала, Iаьсий, шинараш кхедара лаьрххIа группаш хьаяьй оаха. Цар болх коллективни подрядагIа вIаштIехьбаьккхаб. Наьха балхаца бола безам дикка лакхбаьб цу гIулакхо. Шоай низ дIакхоачар ду Iаьсий, шинараш ма моггa дикагIа кхеде гIерташ.

Дулха хьайбаш кхоабилга а коллективни подряда тIа даьккхад. ТIеххьара хьахургдолчун йоакхо еш ба уж леладу нах а. ХIаьта толамаш а доах. 380 килограмм дозал долаш укх шера бIаь бежан дIаденнад. Царех хIаранех юкъера лаьрхIача 1470 сом делар паччахьалкхено. хIаьта кхабара дIадахар 450 сом мара дацар. Уж леладарах 10 эзари 200 соми цIена пайда хилар совхоза.

Ерригa комплекс коллективни подряда тIа яккхара кийчо еш да тхо хIанз. ЛаьрххIа йола расчеташ еш, договораш увттадеш да.

ТIеххьарча шерашка боккха пайда беш хьайоагIа совхоз. Цу толамга из йоалаеш доккха дакъа лаьцар барт болча, къахьегама тIера йолча хIанзарча тха коллективо. Иштта цунга оаха дог даьха дукха ха а я. ХIаьта из вIашагIйолла гIерташ кIезига дIабаланзар низ а.

Хьинар дола къахьегамхой хьалха а хиннаб тха. Цхьабакъда, мекъа, хьадечох дог ца лазаш болчарна, къаракъаш меларашта уллув болх бе безаш хулар. Цу хьале атта дацар къахьегамхочун сий доа ца деш, царех дIа ца тарлуш чакхвала. ХIаьта из карагIдаьннарий, хьинаре болх беш боахамга низ Iоабе новкъостал даьрий сий де а доагIа.

Царех ба тха къахьегама ветеранаш доиркаш К. Юнусова, З. Косумова, Ж. Хамзатова, А. Мусаева, дуккха кхыбараш. Совхозо даьхача эггара доккхагIа долча толамашца бувзам болаш я цар тайпан цIераш. Цар гIо дир балха керда прогрессивни формаш юкъейоалае. хьадечох дог лазаш боацачарех коллектив IоцIенъе, наха юкъе барт болла. Из доацаш, шоай метте болх бара хьинар дола къахьегамхой а хьалкхебар. ХIанз дика бовзаш ба совхозе цар болх бе Iомабаь яхье хьалхалатта къона доиркаш А. Дагаева, Х. Дагаева, М. Каимова. Дийнахьеи буси хIара кхоабача Iаттагара 12—13 килограмм шура йоаккх цар.

Доккха баркал ала доагIа скотникашта М. Януркаевна, Х. А. Апаевна, М. Датиевна, кхычарна.

КПСС XXVII съезда толаме накъадахар духьа укх шера планал дукхагIа виъ эзар центнер шура дIаяла, хIаьта тIадоагIача шерара хьалхарча квартала план шин бетта кхоачашъе дош деннад тха коллективо. ЛаьрхIар цкъарчоа толаме кхоачашдеш хьа а йоагIа. Шера планал эзар центнер дукхагIа шура дIаеннай бархI бетта. Дика лоархIабу шоай декхарех дулха хьайбаш кхоабараш а. Даьхенна из продукци дIаялара шера ши план яьй цар бархI бетта, кхы тIа а 500 центнер дIаяла дага а ба.

Хьайбаш леладерий Ерригсоюзни яхье котало дIаяла дага яц тха коллектив.

КПСС ЦК

16 сентябре КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева совещани яьй, цига дийцад 19 сентябре Женеве дIайолалуча ядерни космически герзий хьакъехьарча советско-американски переговорий аргIанарча раундаца дувзаденна дола дешаш.

Совещане дакъа лоацаш хиннаб ни. Громыко А. А., Чебриков В. М., Шеварднадзе Э. А., Соколов С. Л., хIаьта иштта переговорашкарча СССР делегаце кулгалхой ни. Карпов В. П., Квицинский Ю. А., Обухов А. А.

Советски делегацена эшаш йола директиваш еннай.

РСФСР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

13 сентябре автономни республикай Министрий Советий, крайисполкомийи облисполкомийи председателаша, союзни республикански министерствайи ведомствайи, моттигерча юртбоахама органий кулгалхоша, производстве хьалхалаттараша дакъа а лоацаш РСФСР Министрий Совета заседани хилар. Цига дийцад карарча шера хьайбай продукташ дукхагIа яхарен кийчъярен планаши социалистически декхараши кхоачашдара РСФСР советски юртбоахамеи органаша беча балхах а цу даькъе 1985—1986 шера Iан замалахьарча декхарех а дола дош.

Российски Федерацена дIаеннай доаханга толаме Iа даккхийтарах, 1984—85 шера Iан замалахьа хьайбай продукташ дукхагIа яхарахи кийчъярахи республикана хьожаяь КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК Сийлен грамота. Сийлен грамота дIаелар СССР Министрий Совета Председатела заместитела З. Н. Нуриева.

Заседание къамаьл дир КПСС ЦК Политбюро члена, РСФСР Министрий Совета Председатела В. И. Воротникова.

(ТАСС).

ОРДЕН—БРЯНСКА БАЙРАКХА ТIА

БРЯНСК, 14 сентябрь, (ТАСС). Города къахьегамхоша боахами культурен дегIакхувлаш толамаш дахарахи йилла эзар шу дизарца дувзаденнен Брянска Къахьегама ЦIеча Байракха орден еннай.

Города эзар шу дизараи деза совгIат цунна дIадаларан хетаяь яр тахан хинна торжественни собрани.

Собране къамаьл дир КПСС ЦК секретара В. П. Никонова. КПСС Центральни Комитета, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета цIерагIа города берригa къахьегамхой дег тIара даькъала бийцар цо Даьхен дезача совгIат даларца. В. П. Никонова Iодийшар Брянска совгIат даларах дола СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указ, Цул тIехьагIа, гулбеннараша детташ тIоараш а долаш, города байракхах дIаделлар совгIат.

(ТАСС).

ПРОПАГАНДИСТИЙ КУРСАШ

Селхан КПСС обкома политически дешара ЦIагIа дIайолаеннай КПСС экономически политикеи политически экономе лардаши Iомаеча партийни дешара система пропагандистий кхаь дийнахьара курсаш. Цига Iомаю мохк социально - экономически дегIабоагIилга сихдара, общества материально - технически база дIахо чIоагIъярен цун политически система дегIайоалаярен актуальни проблемаш. Иштта Iомаду Iилма - технически прогресс сихъяра, порядок, дисциплина, организованность чIоагIъяра дешаш а.

Курсаша болх баьча хьалхарча дийнахьа кIоаргген массе оагIорахьарен къоастайир «Ерригa таронаши кхоачамаши — 1985 шера плани социалистически декхараши толаме кхоачашдара, КПСС XXVII съезда даха ма доагтIара накъадахара» яха тема. Хаьдда анализ а еш, цу темах лаьца къамаьлаш дир КПСС обкома отделий заведующена: промышленно - транспортни — Ю. В. Кузнецова, гIишлошъяра — И. И. Алмазова, яйгача промышленноста, халкъа эшача товарий, торговле — Л. К. Муратовас, КПСС обкома кхыча бехктокхамеча болхлоша. Курсаш хьа а йийлла, къамаьл дир парте обкома пропагандаи агитацен отдела заведующе А. И. Тацитова.

В. АХМАТУКАЕВ.

БРИГАДНИ ПОДРЯДА—ШЕРРА НИКЪ!

ДЕ ДЕЗАР КХЕТАДЕШ ХИЛЧА

Укх шера бархI бетта лелаяьча социалистически яхье ГI. Ахриева цIерагIча Назрановски «Электроинструмент» яхача заводе котъяьннай механически цехера А. Могушкова керте латта алюминиеви участкерча бригада коллектив.

Электросверлилкашта эшача редукторашта обработка ю цар. Хьалхашка латтача декхарий лоархIам ма барра кхетабеш хIара бетта шийл производственни декхарех дика лоархIаеш хьайоагIа бригада дуккхача хана дениз. Заводе эггара хьалхарчарца къахьегам бригадни хьисапе вIаштIехьбаьккха дIайоласнна я из. Бригадни хьисап яхалга мара цох хIама ховш нагахь саг вацар юххьанца болхлошта юкъе. Бакъда завода кулгалхошта, инженерно-технически болхлошта-м ховра бригадни хьисап дукхагIа пайда луши беркатегIеи долга. Цу хана бригадиралла оттаяь мара яцар Могушкова Iайшет. Ши-кхо шу хьалха алюминиеви участке токарь-револьверщика болх баь мара, кхы коллектива кулгаллара опыт йолаш а яцар из. ХIаьта из бахьан долаш шоза халагIа а дар цунна. ЧIоагIа новкъостал дир заводе вIашагIъехкача бригадирий лоацача курсашка болх бешше а дешаро. Цигга гучадаьлар Iайшета а цунца дешаш хиначa наха а бригадни хьисап фу яхилга ла а цо малагIа эргало яхь а. Иштта хайра цу тайпара къахьегам вIаштIехьбаьккхача къахьегама овсарле хоалуш айлургйолга.

Дизза ши кIира даьккхар г. Орджоникидзерча «ОЗАТЭ» яхача машинаш еча заводе дикагIа лоархIаш йолча бригада кулгалхочо Кцоев Iалихана Могушковай бригаде керда балха форма йовзийташ, иштта белгаларча масалашца наха бIаргадайтар бригадни хьисапах болх белга лоархIам болашагIа долга.

Цу кердачоа раьза боацараш а нийслора цу хана. хIана аьлча дуккхача хана дениз болх а беш шоай производственни декхараш дика тIехкхоачашдеш бола нах бригаде болаш бар. Цунга хьежжа лакха дар цар хьаэца алапи а. ТIаккха нердача хьисапе къахьега болабелча цар алапеш холуш лохделар. ХIана дар из иштта? Из иштта дар, къахьегамах хьалур массане а хьадаьчунга хьежжа бригаде мел волча сага юкъара хиппа дIаэттандаь. ХIаьта коллективе болаш бар дийнахьара норма даггара тохабелча а кхоачашъе ца могаш бола нах. Уж бар хIаьтта балха этта кагирхой. Аьттув ца боалаш цхьан юкъа шоаш бисарах бохаизар бригада кулгалхо а къахьегама ветеранаш а. Царна ховра шоаш теркал ца деш цхьа хIама долга. Дикка уйла яьчул тIехьагIа уж кхийттар хьехамчал леладар санна дола гIулакх шоаш теркал ца даьлга. Из чIоагIа лоархIаме хIама дар къахьегама овсарле лакхъеча даькъе. ХIаьта къахьегама масал тела нах гаьна баха ца безаш бригаде болаш бар. ХIаранена ученик тIачIоагIвир цу хана. Толамашка дукха хьежа дезанзар. Цхьа бутт боалла а хьокхамаш айдала доладелар.

Хьехамчал доккха маIан долаш хIама долгах кхийтар бригадера нах. Бакъда хано ше белгалдоахар бригадни хьисапе къахьегам вIаштIехьбаьккха болх беча хана смежни профессеш караерзаелга а кIезига лоархIам бола хIама доацилга. Цу хьакъехьа цхьа масал доаладергда вай. Нагахьа санна ши-кхо шу хьалха бригаде смежни говзал йолаш наггахьа мара саг хиннавеце хIанз коллективерча 35 сагах хIаране кIезигагIа яле шиъ говзал караерзаяьй.

Миштад коллективе къахьагамеи производственни дисциплинаца дувзаденна гIулакх?

Ший дукхалга диллача йоккха коллектив я Могушковай бригада, заводе цул йоккхагIа цхьаькха яц. Бакъда дисциплинаца дувзаденна дош дувца дийзадац укхаза дуккхача хана дениз. ХIаране кхетаду декхараш, шийх тийша долга хов бIарччача коллектива толамаш а.

Бригада балха лостам телара вIашагIъеллай ялх сагах латта совет. Цо тайп-тайпара дешаш къестаду. Духхьал производственни гIулакхаш дийца Iац из. Цо дувц наьха бытови хьалаш тоадар, культурни мероприятеш чакхъяхар. Коллективе болаш ба массехк бер дола истий а тахан хьалкхийна мехкарий а. Цхьаннена гIо де деза бер ясле дIатарде, шоллагIчоа — вахара хьалаш тоадеча. Лоаца аьлча, дуккхача гIулакхашка бIарг кхача беза бригадни совета доакъашхой. ХIаьта цар из дика вIаштIехь а доал.

Дикача толамашца накъайоагIа бригада шоай профессиональни цIейна — машинашъечар Денна. Цу денна хетадаь тIаийца хинна социалистически декхараш шоллагIча сентябре кхоачашдаьд, хIаьта декхарел совгIа обработка а яь басар тохача участке дIачуеннай массехк эзар редукторий корпусаш.

ДикагIа болча болхлой цIераш яха лов. Уж ба токараш-револьверщикаш Евлоева Фадиман, Тимурзиева Лида, Гамботова Райшат, сверловщицаш Евлоева Мадина, Берсанова Марем, Цидзоева Рукъет, кхыбараш.

ХIанз «КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача болама тIехьа шерра яхь йоаржаль къахьегаш я I. Могушковай бригада. Цо дош деннад съезд хьаеллача ханага шийтталагIча пятилетка хьалхарча квартала план кхоачашъе.

А-Г. УГУРЧИЕВ.

● Партийни организацешка—отчеташи хоржамаши

ДОШ ГIУЛАКХАЦА ДУВЗА ДЕЗА

КПСС ЦК апрельски (1985 ш.) Пленума решенеша дIа ма деххара арахецача продукце динал лакхъяра, наьха сакхетам айбара терко тIаозаш болх баьб отчетни юкъа вай партийни организаце, — аьлар ше отчетно - хоржамий собране къамаьл деш Ассински консервни завода лабораторе заведующе коммуниста Н. Мирзарагимовас. Дикала лакхерча категорегIа 8,5 эзар условни банка консерваш арахийцай завода коллективо, планал совгIа 805 туб моша горошек кийч а янь потребителашка дIакхачийтай. Кхоачашъяьй цхьадолча кхыча хьокхамий планаш а. Из дика да. Бакъда, са ала безам ба вай арахецача продукце сортностагIа. Ахьнега дIакхоачашъяр стандартагIа йоацаш кийчъю вай компоташ, сокаш, кхыйола консерваш. Фуд бахьан, малав цунна бехке?

Цу хаттара ше жоп а луш къонача коммуниста гIулакхах дог а лазаш дийцар балха Iаткъаш долчох. Во я дукхагIча даькъе совхозашкара хьакхухьа продукци, стандартагIа яц помидораш, нарсаш, кабачкеш. Ховш да воча продуктех дика кхача кийчбе цхьанна а цIенанна карагIдаргдоацилга. Из цаI да. Цох поставщикаш бехке бу завода болхлоша. ХIаьта шоллагIдар царех шоаех тийша да. Ала хIама доацаш дика кийчъю заводо компоташ, сокаш. Чам болаш а наьха бIарг тIаотташ а я уж, бакъда лакхерча категорегIа потребителашта ший продукци дIаяхийта карагIдалац коллектива, хIана аьлча нормативах йоагIачул кхоза дукхагIа я складской брак, мукхйнаь да ногIараш, атта йох баллонаш. банкаш, технологи телха а еш уж хьаендаь. Цул совгIа цар термостойкость тахкара прибораш яц.

ХIаьта геттара воча хьале я складской помещенеш, тховнаш ладар чуухаш хиларах кийча продукци лоаттае йиш яц царна чу. Дукха дийцад цу хьакъехьа тайп-тайпарча инстанцешка, бахьда гIулакх хайра меттахьа даьннадац.

Коммуниста Н. Мирзарагимовас дийцар бакъдеш дар партийни организаце секретара Р. Зулбовас отчетно-хоржамий собране ше доклад еш дийцар а. — Эсала йоакхо яьй цу дешашта партийни бюрос. Района промышленни предприятешта юкъе хьалхарча ах шера балха итогех хьалхара моттиг а йоаккхаш карара кара тела ЦIе байракх завода коллектива хьожаьяле а дукха нийсденнад гIалаташ, — аьлар цо. — ДоагIачул 5—12 процент дукхагIа доаду заводе ногIараш, эсала болх бу консервнии фруктовии цехий коллективаша. Мойкаш а увттаяь автоклава ливеш хийцай, керда ши металлически склад хьалъяьй, цехаштеи оборудованенеи ремонт яьй, бакъда цу дерригне эшшача бесса тоадаьдац наьха къахьегама хьалаш. Заводе хьалъяц складаш, автогараж, наха чуIе моттигаш, цар дезал дIатарбара берий комбинат хьалъеш яц. Цу хьакъехьа тайп-тайпара органаш оарцагIъяха партбюро гIортарах а хIама хиннадац.

ХIаьта белгалдаккха деза цу гIулакха эша таронаш заводе йолаш йолга. Рентабельни, хIара шера боккха пайда луш предприяти я завод. Иштта планагIа 1 миллион сом пайда бала безача баьр ба 1,9 миллион, цхьабакъда цох наьха хьашташ кхоачашдара цхьа кепиг ахча дIадахийтадац заводе. ХIаьта из дош гIоттадара оарцагIъяьннац 57 саг чувоагIа партийни организаци а.

— Шийгара массанахьа масал тела дезаш ва коммунист. вахаре. балха тIа, дешаре. общественни гIулакх кхоачашдеча, — аьлар коммуниста Е. Родимкинас. — Вай хIаране керттера дехкар да идеологически болх кердача, лакхагIча лагIа тIа баккхар, шийгара эггара хьалха а дехаш, планаш кхоачашъеча. наьха сакхетам, бехктокхам айбеча, дисциплина чIоагIъеча гIулакхах шийна уллув латтача парте боацарашкара хьадехар.

Цу даькъе дукха ледарлонаш ювлийтай шийгара партийни бюрос. Марксизма-ленинизма овлаш Iомаду ши школа, коммунистически къахьегама бархI школа яр заводе вIашагIъелла, коммуниста С. Шабазова хьехар комсомольски политдешара школе, заводе вIашагIъеллай 8 саг чулоаца «Знание» общество. 23 лекци йийшай цун пропагандисташеи лекторашеи. ЮкъагI ца ювлаш яьй школашка занятеш. Бакъда, дукха гIалаташ дувлийтад цу лоархIамеча гIулакха тIа. Производства хьалаш эргадоахача, наха идейно-политически, нравственни кхетам луча балха тIа геттара лоархIаме да коммуниста ший масал, хIаьта цу хьакъехьа бехк баккха йиш йолаш дукха моттигаш нийсъяьлийтай партбюрос, дукха ладувгIараш ихабац занятешка, кIоарга чулоацам бола гойтара агитаци Iалашъяьяц, терко яьяц ханханнахьа пенгазет, «Комсомольски прожектор» арахецара, «молнеш» язъярах кхоачам а баь Iийнаб, коммунисташ - кулгалхой каст-каста шоаш ихабац занятешка, йоакхо яьяц цар социалистически яхь лертгIа вIаштIехьъяьккхара дешашта. Коммунистически къахьегама ударникаша шоай сийлен цIи бакъю - яц техкадац, царна аттестаци яьяц.

— Парте даим тIахьех вай наьха дукхагIа йоакхо яра, цар хьашташ, ловраш довзара, — аьлар коммуниста Е. Башкиновас, — цудухьа дукха леткъ нах, раьза боаца моттигаш нийслу. Вай партийни организацена чубоагIача коммунисташта юкъе дукха ба производствера пенсе а баха учете латта ветеранаш. Хала а хеташ дувц цар шоаш бицбаь хиларах. Иштта, масала, маьженаш дIа а лаьца цIагIа метта бадача коммуниста Л. Жданюка, Н. Марченкос хала а хеташ дувц дукхача шерашка шоаш заводе хьаьнала къахьийга доллаше а коллектива вахарах шоашта дувца а шоай хьаштех хаттар де. дагабовла а багIац партбюро членаш, секретарь, яхаш, Пенсе бахарашта санна йоакхо яьяц партийни организаце ший гIонча — комсомола а. 35 комсомолец чувоагIача комсомольски организаце секретаралла къона коммунист Х. Хамхоев хьожаварах шоай декхар кхоачашдаьлга лаьрхIа Iийнаб партбюро членаш.

Коммуниста доши гIулакхи вIашкадоагIаш хила дева, тIаккха мара йоахалургьяц керда лакхаленаш. Декхараш тIаэцар — из дош да, хIаьта кхоачашдар — гIулакх. Из кхоачашдераш кадраш я, — аьнна белгалдаьккхар коммуниста С. Сулейманова. — ХIаьта заводе уж кхеяра, йоагI-йоагIача дIатаръяра, царна кхетам балара деш хайра хIама дац. Цудухьа отчетни юкъа хьанийцараш миссел дIабаьннаб балхара, хIаьта план кхоачашъе езараш уж ма бий. Из бахьан долаш вайцига болх бе хьех вай студенташ, сезонникаш.

Партийни собранешка, партбюро заседанешка тIаийю решенеш истола тIарча кIада кIалъюл ала йиш йолаш да, цо дувцачох. Уж кхоачашъяра тIахьожам лоаттабац, доагIар хьадехац хIара коммунистагара, цудухьа лоха я цар активность, доаггIача тайпара дог лазац шоай гIулакхах. ХIаьта цхьаккха дича а кхоачамбоацараш тернал ца деш тIехбувла йиш яц коммунистий.

—Кхетам балара болх эсала барах нийслу хIанз а кагий къоалаш заводе деш йола моттигаш, хIаьта партбюрос цу хьакъехьа лира къовсам дIаболабаьбац хIанз а, — яхаш белгал а доахаш предприяте нийсденнача кхыча кхоачамбоацар е х, КПСС XXVII съезда баха ма боагIара накъабахара де дезарех дийцар къамаьл даьча коммунисташа Г. Магомедова, В. Царькова. Т. Романенкос, А. Руденкос, кхычар.

Собране дакъа лоацаш а къамаьл деш а хилар КПСС Сунженски райкома шоллагIа секретарь В. Кардаильский.

Завода партийни бюро секретаралла юха а Р. Зубова хержар.

Р. АУШЕВ.

БЕЛОРУССКИ ССР. Пятилетка хьайолаелча денз цкъаи ахаззеи хIана хецац аьнна дукхагIа арахец Барановически заводерча автоматически линеша специализированни агрегатни станокаш, дукха хIама ца эшаш кхоза — чоалханеча линеша. Из оборудовани хадданза эргайоахаш тоаеш я, болх беча хана тешамегIа а лелае аттагIа а, металл кIезигагIа чулоацаш я. КПСС XXVII съезда яха ма йоаггIара наькъаяха кийчлуш йолча предприяте коллективо шера заданел совгIа кийчъеи маьхала яхеи лаьрхIад ши бIаь эзар сома маьха хIамаш.

Барановически марка тIалатта продукци нйерашта юкъе — Волжскии Камскии автомобильни, Таганрогски комбайнови, Ташкентски тракторни, кхыйола йоккхий заводаш.

СУРТА ТIА: Таганрогски комбайнови завода лаьрхIача автоматически лине оатхалаш вIашагIйоххаш латт. Болх беш ба боккхагIбола мастераш Л. М. Попцови Л. К. Сепи.

Э. КОБЯКО сурт.
ТАСС фотохроника.

Дикача нахах

ШИЙ МОТТИГ КОРАЯЬЙ

«Мединструмент» яха Гудермесски завод болх бе йолаенна цхьа шу мара дацар Кириченко Галина Федоровна цига балха эттача хана. Цу хана когаш тIа оттанза яр предприяти: тоъаш бацар керттерча профессей болхлой.

— Дукхачар санна, са а йийзар говзал нараерзае, хIана аьлча, сона заводе хьабе ховш цхьаккха болх бацар, — дагалувц Галина Федоровнас.

...1964 шера Грознера номер пхиъ йола профессионально - технически училище чакхъяьккхачул тIехьагIа штукатур - маляр йолаш болх бе Гудермесе хьожайир из. Дукха ха ялалехьа ший вахар дийзар цо «Мединструменте» токарь - револьверщикалла къахьегаш хиннача зIамигача сагаца.

Ткъо шу совгIа ха я Кириченко Галина Федоровнас цу заводе къахьега. Цу шерашка дикка лакхъеннай цун говзал, бригадана керте эттай.

— Коммунист Кириченко лакхарча разряда токарь-револьверщик я, — йоах завода паркома секретара Акимович Галина Сергеевнас.

«КПСС XXVII-ча съезда—хьинарерча къахьегама 27 декада!» яхача девизагIа шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьегаш я, берригa заводчанаш санна, Кириченко Галина Федоровнас кулгалдеча бригада коллектив а. Цо ю еррига продукци тIехдика мара хилац. Шу совгIа ха я бригада ший тамагIа дола. Заводерча ткъаь вурийтта бригадана юкъе из цаI мара яц из долаш. Цу масало нхы цIаькха а тешал ду бригада членаша боккхача бехктокхамца, шоай гIулакхах чIоагIа дог лазаш, предприяте сий лакха лоаттадара шоаш кхо ца беш болх беш хиларо.

Цу тайпара нах заводе дукха боландаь вай мехка а доазол арахьа а сий даьннад предприяте. Из къаьстта айделар 1982-ча шера Лейпциге хиннача дунен халкъашта юкъерча ярмарке. Цига гойташ яр «Мединструменте» хьаяь Илизарова аппарат а. Цунна дошо медаль хьожайир.

— Предприяте лелаеча социалистически яхье массаза яхар санна хьалха латташ хьайоагIа Кириченкос кулгалдеча бригада коллектив, — дувц профсоюзни комитета председатела Гезимиева Миланас, — Масала, дIадахача шера план ханал хьалха, 7-ча ноябре кхоачашйир цо. Из бахьан долаш Югославе яха туристически путевка елар цунна.

Толамаш лаьгI ца долийташ къахьег цо пятилетка укх тIеххьарча шера а. Бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье массехказа хьалхареи шоллагIеи моттигаш яьхай цо.

— Тха коллектив комплексни хиларах доккха беркат доал тхона, — йоах бригадира.

— «Мединструменте» комплексни бригадаш вIашагIйохка йолаеннача хана эггара хьалха из гIулакх хьаллаьцарех яр коммунист Кириченко. ТIаккха дIадаьлар брак хулга, тоаелар къахьегамеи технологическии дисциплина, дукхагIа а дикагIа а хилар продукци. Цунца цхьана болхлоша караерзайир смежни говзалаш. Масала, керттера говзал токарь-револьверщик йолча Галина Федоровнана дика хов фрезеровщика а токара а болх бе. Эшаш моттиг нийсъелча шоай новкъоста ногаметта дIа а этта, болх бе йиш йолаш ва бригадера моллагIа саг.

Кхы цхьаькка а да хьоаха ца дича ца доалаш. Бригада коллектив аргIанарча профсоюзни отпуске а цхьана йода. ПланагIа хьатIахулача бетта дIаяла еза продукци хьалхе а яле. Из хIама вIалла Iаткъац завода балха.

«Мединструменте» болх беча шерашка ше Iоаяь йоккха опыт къоначарна дIалу Галина Федоровнас. ХIаьта царех цхьаболчарех хIанзле шоайх а хьехамчаш хиннаб. Цхьабараш балха тIа дикка лакхбеннаб. Масала, Новикова Люба инженер я, Армавирски машинаш ю техникум яьккхай цо заочно. Деша а говзал кIоаргга караерзае а цунна новкъостал даьр коммунист Кириченко я.

Цу хьинар долча кхалсага къахьегама а общественни а гIулакхий ланха мах баьб. Цунна еннай Къахьегама Сийлен 3-ча степена орден, ленински юбилейни медаль, дукха сийлен грамоташ. Цо лелаю «Нохч-ГIалгIай АССР заслуженни машинашъерхо» яха цIи.

Р. ЦОЛОЕВ.

IИЛМАН-ТЕХНИЧЕСКИ ПРОГРЕСС

СИХЪЯРЕИ ПРОИЗВОДСТВА

КУЛЬТУРА ЛАКХЪЯРЕИ НАЬКЪАГIА

ЛОСТАМ—ИНТЕНСИФИКАЦИ

«Грознефть» объединенена чуйоагIача мехкдаьттен гази йоахача управленешта юкъе эггара къаьнагIчарех лоархIаш я «Старогрознефть» НГДУ. ЗIамига я управлене коллективо мехкдаьттен гази йоахача структурай дебит а, е вешта аьлча дикка кIезигденнад цо гIулакх деча лаьттан ченашка доалла мехкдаьтта. Цудухьа мехкдаьтта даккхара боарам лакха лоаттабар шоай керттера декхар лерхI управлене къахьегамхоша. Цу гIулакха эш углеводород доалла бийдал Iалашъярца цхьана мехкдаьтта доаллача тIоанний коэффициент лакхъяр. цудухьа керда методаш лахара йоакхо ю мехкдаьттахоша.

Цунца дувзаденна, укх тIеххьарча 50 шера мехкдаьтта доаллача караганочокракски тIоанех принципиально кердача хьисапе пайда эцара де деза гIулакхаш белгалдаьхад управлене коллективо. Цу тIоанашка, тохкамаша хьа ма хьокхара, хIанз а доалл 50 миллионал совгIа тонн мехкдаьтта. Из дерригa хьалдаккхар — хIара коммуниста, управлене хIара болхлочун декхар. Технически а технологически а даькъе геттара чоалхане а да из. Из кхоачашдара эш керда технологически процессаш, оборудовани, техника. Цу гIулакха эшаш йола цхьайола мероприятеш чакхъяьккхай мехкдаьттахоша, Iалашъяьй устьевойи забойнии оборудоване тешшаме керда конструкцеш, белгалъяьккхай тIоанашта щелочнойи паротепловойи воздействеш яра опытно - промышленни процессаш. Иштта, хIанз тIоанашка чудетт хIара ден-бус 20 эзар кубически метр хиллал хийн щелочи, йоккхача давлене 168 тонн Iи, 30 эзар кубически метр фо. Цу лостамагIа боккха болх баьб керттера геолог, коммунист Н. Бутенко керте латтача управлене специалистийн группо. Лоацача юкъа кердагIча тайпара техкай цар карагано - чокракски тIоаний геолого - технически структураш.

Специалисташта, коммунисташта хетачох цу тIоаний хьалаш бокъонца довзара вIашагIйолла еза тайп-тайпарча профилех болча специалистий лаьрххIа группа, хIана аьлча, мехкдаьтта доаллача кхыча моттигашта а эшаргда тIоанашта искуссвенни воздействи яра керда наькъаш лаха.

Йоккха терко еш латт хIанз управлене производство технически даькъе эргаяккхара, дукха къахьега дезача процессашта механизации автоматизаци яра, мехкдаьтта ма могга дукхагIа хьадаккхара. Скважинай продуктивность лакхъяр дукхьа тIоанашта еш йола дIавлени хадданза цхьан боараме лоаттаяра дешашта даим а йоакхо ю.

Цу гIулакхо боккха пайда баьб мехка. Укх пятилетка планал совгIа даьккхад 348 эзар совгIа тонн мехкдаьтта. цох 90 процент дар дикала лакхерча категорегIа дIадахийтад потребителашта. планал совгIа ехка продукци 12,4 эзар совгIча сома маьха я.

Iилман - технически прогресс дегIаахa йиш яц. нагахьа санна ма могга къахьегама овсарле лакхъеш еце. Цу хьокхамах тийша да вай халкъа боахам дегIаахар, беркат совдувлар, гIулакха дIадахийтача хIара сомах хьахур дукхагIа хилар. Цудухьа планагIа йоагIачул 1,8 процент къахьегама овсарле лакх а еш, продукцега дIадодар цар дикка лохдаьд. Управлене коллективо йизза кхоачашъяьй дерригача технико-экономически хьокхамий планаш.

Укхаза дика кхетаду керда техникен хьалха латта технологин юкъейоалаярах мел пайда боал. Цудухьа дувца а эшац, тIехкIоаргача скважинашта ремонт яра установкаш цу даькъе а лоархIаш, царех йоаггIаш йола йоакхо мехкдаьттахоша еш хиларах, хIана аьлча тIехьтIехьагIа а цар балха боарам лакхлундаь.

Дукха ха яц «Грознефть» объединене керда гIулакх — цу установкашта сетевой графикагIа монтаж яр, — юкъедоаладара дош специалисташа гIоттадаь. Пайдане да из, бакъда хIанз а доаггIача тайпара вIаштIехьдаькхадац. Сетевой график объединене чIоагIйой а каст-каста йох из Старогрознески УТТ ханнахьа транспорт лоатта ца яр бахьан долаш. Из дош собране дийцар управлене коммунисташа. Шоай транспортах дукхагIа пайда эца лаьрхIар цар. Цо карагIдоалийтаргда цхьан скважинера шоллагIча скважина тIа установка сихагIа дIакхачийта а болх ца беш из лоаттаю ха дикка лоацъе а. Лакхача боараме мехкдаьтта даккхар дукхьа лоаттабеча къовсаме установнана монтаж яр а, цох дикагIа пайда эцар а керттердар лерхI управлене коммунисташа, хIана аьлча цу гIулакхо йиш хулийтаргья скважинай керттерча фонда эффективность лакхъярал совгIа, царна капитальни ремонт яра служба болх овлангара денз тоабе а.

ШийтталагIча пятилетке НГДУ коллективо де деваш дукха да. Бакъда, дукхагIйола машинаши механизмаши. трубопроводаш физически енна ца Iеш морально а тишъеннай. Из чIоагIа Iаткъ къахьегама овсарле лакхъеча гIулакха; цудухьа тахан дукха нах чубоагIа ремонтни службаш лоаттае езача эттад управленера хьал. Керда техника тахан - кхоана хьанкхоачаргья, аьнна, белгалдаьнна хIама дац, цудухьа дукхагIа а дикагIа а пайда эца беза тахан йолаш йолчох. Уж дешаш даим а ший теркама юкъмоттиге лоаттаду партийни организаце. Цу гIулакха управлене вIашагIъеллаяр производственни бригадай комплекс. Бакъда, цхьацца бахьанаш нийсдаларах дог даьхар хиланзар цох.

Цхьайолча хана вIалла ца эшшача бригаде латташ хулар техника, хIаьта из чIоаггIа езача моттиге болх сеца латта моттигаш а нийслора. ХьатIаэттай цхьа гIа дIахьалхашкахьа баккха беза ха. Из — производственни бригадай комплексагара комплексни производственни цхьан бригадага довлар. Цунна юкъейига еза мехкдаьтта даккхара, лаьттан кIаларча оборудованена ремонт яра электрикий, наладчикий, кхыча службай бригадаш. Овлангара денз кердаьккха, сквозной бригада хьисапе къахьегам вIаштIехьбаьккха, мехкдаьтта даккхара подряд а йолаш цхьан нарядагIа болх беш йола цхьа коллектив хургья из. Цуморча формированешта аттагIа хургда производство дегIайоалаяран наьха сакхетам лакхбаран дешаш къоастаде, таро лургья смежни профессех болх бара, техникax эффективнегIа пайда эцара гIулакх доаггIача тайпара вIаштIехьдаккха.

М. ЕВГЕНЬЕВ.

КЕРТТЕРЧУН ТЕРКО Ю

Нохч - ГIалгIай цементни завода ремонтно - механически цехе 12 коммунистах латташ партийни организаци я. Дукха ха йоацаш хиннача отчетно - хоржамий собране цун секретаралла хержав къона коммунист Цадаев Минкаил.

Цеха коммунисташа деррига ду коллективера хIара саг лакхача къахьегама овсарленца болх бе, халкъа рузкъа хьурмат де Iомавара. Укх шера капитальни ремонт яьй №№ 1, 4 йолча цементни хьайрашта. Шламмонасосаи кхыйолча оборудованенеи капитальни ремонт яьй. Дукха запасни оатхалаши стандартни йоаца оборудовании хьаяьй. ХIаьта, керттера дар да къахьегама дисциплина чIоагIъяр, хIаране бехктокхам лакхбар. Цу гIулакхо карагIдалийтад балхах тIеххьара хьахулаш дар дукхагIа хилийта, предприяте кхыча производственни коллективашта юкъе лоаттаьча социалистически яхье ремонтникаш даим хьалхалаттарий мугIарашка хургбола хьалаш вIаштIехьдаьхад. Ханал хьалха кхоачашъяьй цеха коллективо бархI бетта плани тIайнца декхараши. Дог тийшша ала йиш я цо ханал хьалха пятилетка кхоачашъергья, аьнна.

Цхьабакъда, даьха толамаш холуш дика дале а коммунисташа цIенхашттагIа терко тIаоза еза къоастаданза дола дешаш а кIезига дац. ХIанз а нийслу цхьаццабола болхлой тIехьабувлаш е прогулаш еш йола моттигаш. Цу тайпара ледарлонаш ювлийтача нахаца лира къовсам лоаттабаьбац Д. Манагаев керте латтача профкомо а. Профкома членаша а цун председатела а доагIар хьадехац прогулаш ерашкара, балха тIехьабувларашкара, моллагIча кхыча тайпара къахьегама дисциплина телхаерашкара. Цудухьа уж санна йола нарушенеш лац партийни организацеи цеха администрацеи. Иштта, масала, цхьаккха бахьан а доацаш прогул йир слесара А. Алавдинова, хIаьта из бахьан долаш цхьан юкъа кIезигагIа алапи доагIача балха тIа хьожаве незача кхьчар цун гIулакх.

Дукха терко е езаш хул цеха коммунисташ сиха, дика а дIадодар кIезигагIа долаш а ремонтни балхаш дара. Из дош къоастадеча боккха лоархIам болаш да эшшача квалификацех бола специалисташ кийч бар. Укхаза йоккха терко ю коммунисташа ма могга шерарагIа хьехамчалах. производственни дешар вIаштIехьдаккхарах пайда эцара.

Шоай низаща 1—4-ча разрядагIа бола токараш, слесараш, кхыбола специалисташ мара кийчбе йиш яц цехе, хIаьта 5—6-ча разрядагIа бола специалисташ кийчбе безача гIулакх кхачача, Брянскерча производственни дешара комбинате ахийта беза нах. Укх тIеххьарча хана цига шоай квалификаци лакхъяьй газорезчикаша С. Литаева, С. Дугаева, зуборезчикаша Н. Наурбиева, С.-М. Дакаева, кхычар. Завода керттерча механика В. Твердохлебова кулгал а деш, цехе болх беш я экономически знаней школа, бакъда, специалисташ хьалкхебара дош хIанз а ира латт, цудухьа деррига ду коммунисташа лакхагIа йолча квалификацегIа бола токараш, сварщикаш, газорезчикаш, кхыбола специалисташ шоай предприяте хьалкхебара.

З. МУХАДИНОВ.

«Серп и молот» яхача Московски металлургически завода коллективо толаме кхоачашду декхараш. Шу хьадоладелча денз планал совгIа бIаьш тоннаш тIехдика болатеи кийча прокатеи арахийцай металлургаша.

СУРТА ТIА: мукх ца дуача лентана шийла прокатка еча цехе. Хьалхашкахьа — сийрда аьшк арахецача лине термистий бригадир В. В. Хабарови (аьттехьа) термист комсомолец Ю. А. Хотееви.

В. В. Хабаров керте латтача бригада коллектив цехе хьалха латтачарех цаI я. Хургйолча КПСС XXVII съезда сийна хьинареча къахьегама вахте а этта эггара овсарегIа къахьег металлургаша, тIехдика мара яц цар арахеца продукци.

В. СОБОЛЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

ПРОМЫШЛЕННИ РОБОТАШИ БОЛХЛОЙИ: МИШТА ЛАТТ ЦАРНА «ЮКЪЕРА ГIУЛАКХАШ»

Кхыча дегIадаьккхача мехкашка а санна, вай мехка тIехь - тIехьа дукхагIа пайда эц робототехникаx. Из къаьстта сиха дегIадоагIа прибораши машинаши хьаеча. АПН корреспонденто дехарах, укхаза саган робота юкъера «гIулакхаш» вIаштIехьдаларах дувц отраслевой профсоюза ЦК секретара Василий Григорьева:

— ДIадаьннача диъ шера прибораши машинаши еча юкъейоалаяьй 16 эзар гаргга роботаши, манипуляторашии, иштта оалаш йола робототехнически комплексаши. Промышленноста цу гIулакха доагIача доаньой министерствашца цхьана тха профсоюз кхы а хьинарегIа роботаш юкъейоалаелга дIаходахьара тIехьа я. Из хIанад аьлча, роботех пайда эцаро новкъостал ду тIехь-тIехьа дукхагIа промышленностера болхлой зуламе Iоткъам хила тарлуча моттигашкара арабаха, халача е монотонни къахьегамах уж мукъабаха. — йоах Василий Григорьева.

Прогрессивни техникеи технологин юкъейоалаяра чотах — автоматически линеца «цхьана гIулакхаш ледадеш» роботаш а йолаш, тIехьарча аргIанна роботаши робототехнически комплексаши йоацаш, — цу хана прибораши машинаши еча предприятешка кулг-кара къахьегаш хинна 65 эзар гаргга нах кIезигбаьб. Уж берригаш кхыча цехашкеи предприятешкеи балхашка дIанийсбаьб, вай мехка экономика къахьегама кхоачамий дефицит йолаш хиларах.

Иштта, роботаша гIо ду къахьегама хьалаш тоаде. Цунца цхьана, производствера саг цунца контакт лелае езаш нийсделча — е оператор волаш, е духхьал цар болх беча зоне нийсвенна,— цхьайола специфически проблемаш хьахул. эггара хьалхарча даькъе къахьегама кхерамзле Iалашъярца ювзаенна.

— Къаьстта аьлча, — дувц дIахо отраслевой профсоюза ЦК секретара, — прибораши машинаши еча предприятешка эттар роботаша болх беча зоне гIулакх доаца саг ца нийсвалийтара проблема. Цу гIулакха лаьрхIа, шийна еппача йоккхийча бокъонашка хьежжа, тха профсоюзо хьадех къахьегам лорабара даькъера типовойи балхеи технологически процессаш а нормативно - технически документаци а тоаеш хувцилга.

Деш дола къамаьл кхыча дешашца аьлча, хатараш хила, гонахьарча хьала, эггара хьалха производстверчоа, Iоткъам бе тарлургдолаш, робототехника сага тIахьожама кIалхара дIа ца ялийтарах да. Эггара хьалхарча аргIанна из доагIа гальванически, механически, кузнечно -прессови, литейни цехаштеи производствашта. Цу тайпара моттигаш ца нийсъялийтара лаьрхIа, отраслевой профсоюза технически эксперташа массе а оагIорахьара тохк — моллагIа робот кийчъяь производстве дIаоттаялехьа — дерригa технически хьалаши цунна йола отраслера стандарташи. Из болх оаха лаьрххIа лелабелга гойташ да лохера таьрахьаш. Профсоюза ЦК соахка экспертизе технически хьалаш тахка хьадахкийтача кердача оборудоване. цу юкъе роботаши робототехнически комплексаши йолаш, 400 тайпах 88 дIахо тоаде юхадахьийтад. Профсоюзни эксперташта хетачох, оборудовани тешшаме хилара боарам вай мехкарча стандартий система боараме хиннаяц цар. Профсоюзо эггара хьалхарча даькъе тIахьожам лоаттабу проект оттаеча а тIаккха тохкама образец кийч а яь болх бе йолайолийтача а хана роботаши робототехнически комплексаши лоравалара эшачуница тешшаме Iалашъяь хилийтара тIехьа.

Иштта оаха цахаддаш йоакхо ю гонахье, эггара хьалхарча даькъе производстверaяр. лораяра дешай а. Сага санна робота новкъа дац тIехдаьнна чIоагIа таташ а, газ дукха хилар а, кхыдараш а. ХIаьта а промышленни роботаши болхлойи цхьана хилар теркал а деш. профсоюзо Iалашду, вай производствашка цу даькъе оттаяь йола эггара лирагIа йола нормаш. хьалха а санна йиза кхоачашъелга. Нагахьа санна профсоюза инспекторашта болх беча зонерча феца хила бокъо йолчул совгIа зулам де тарлу хIамаш корайича, цар бокъо я цигара участок, е цех дIакъовла, цига болх беш «уж хIамаш новкъа йоаца» роботаш мара кхы нах беце а. Иштта я царех цхьайола нормаш: татай боарам — 85 децибелал лакхагIа хила йиш яц, цхьан кубически метр феца цхьан миллиграммал дукхагIа моакхаз увш бола дом хила, даш увш бар 0,007 миллиграммал, ртуть увш бар 0,005 миллиграммал дукхагIа хила бокъо яц. Цу таьрахьаща хьагойт из гIулакх мел лира тIахьожам болаш леладу.

Юрий КАЦНЕЛЬСОН.
(АПН).

ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМ

ФЕ БIАРГ КХОАБ

Грозерча № 4 йолча больнице укх тIеххьарча массехк шера халкъа тIахьожама керттерча группа председателалла корж лакхерча категоре хирург, медицински Iилмай кандидат, РСФСР заслуженни лор В. А. Хажалиев. Тахан цо дувц шоай халкъа тIахьожамхоша кхоачамбоацараш дIададахара тIехь миштта къовсам лоаттабу, шоай балха методехи формаехи.

Группа бе мел беза болх хьадда оттаьча плана тIа белгалбаьб. Йолаш я шера а хIара квартала а планаш. Медсанчаста 63 халкъа тIахьожамхоех 22 саг керттерча группана чувоагIа, хIаьта 9 — халкъа тIахьожама керттерча группа бюрона. Группа а бюро а юкъебоагIа нах тайп-тайпара балха говзалаш йолаш ба. Цо карагIдоалийт моллагIча а деша тохкам беча хана компетентни комиссии вIашагIйолла. ХIаьта халкъа тIахьожамхоша бIарг кхоабаш, терко еш дола дешаш дукха да: автотранспорта болх, медикаменташ йохкар, цамогаш хиннача госпитализаци а диспансеризаци а яр, дарба дика ду е дац хьажар, кхыдараш. ТIеххьарча хана оаха дукхагIа йоакхо ю диагностике пайда эцанза йола таронаш хьагучаяхараи рентген-кабинета болх тоабараи.

Масала, группо гучадаьккхар цамогаш болча нахагара яьха анализаш бокъо а йоацаш дукха ухкаеш хилар, иштта цхьаболча лораша уж йоаццашехьа дарба де болалуш хилар. Цу тайпара моттигаш нийсйолийтача харцахьа дарба де а ма тарлой. Цул совгIа, тохкамаша хьахьекхар унахо больнице Iовужавича хьалха цун яьха анализаш керда а ца йоахаш, шоашта болх ца бар дукха лабораторе болхлоша къаьнараш юхаяз а йийя дорашка дIателаш моттигаш нийслулга. Иштта, гучадаьлар лабораторе болхлоштеи стационарни отделенештеи юкъера бувзамаш эсала долга. Тохкам чакхбаьнначул тIехьагIа халкъа тIахьожамхой группо собрани а яь, белгалдаьхар нийсдалийта кхоачамбоацараш дIадахара хьадда наькъаш. ХIаьта нийсса бутт баьлча цIаьнха а техкар из дош. Цо хьахьекхар дийца хинна кхоачамбоацараш дIадаьхалга а лабораторе болх холуш тоабеннилга а. Анализаш яра хьачутела заявкаш лорий показанешка хьежжа хул, хIаьта анализаш дикеи нийссеи йоах.

Халкъа дозорнеша беш бола болх массаза а коллектива дIабовзийт. ХIара бетта, гIалаташ нийсдалийтараш тIа а бехаш, керттерча группа члений собрани хул. Цхьабакъда, бехкебараштa строги выговораш е кхыдола таIазар даь Iийна а Iац тхо. Белгалйоах кхоачамбоацараш кхы хургдоацаши, хIаьта нийсденараш сихха дIадахараи пайданегIа йола методаш. ХIаьта эшаш хилча керттерча группа членаша шоаш новкъостал а ду гIалаташ дIадаха.

Дика лелаю оаха отчетность. Квартале цкъа, медсанчаста берригача а халкъа тIахьожамхой собрани ю оаха, хIаьта аз шера цкъа керттерча группа председатела ше баьча балха отчет лу, шера цкъа хьайийллача партийни собране а луш. Укхаза тIатоха оаш хIара кIира еш йола планеркаш. Цигача а оаха дувц тохкамаш даьчул тIехьагIа гучадаьхача кхоачамбоацарех. Цудухьа халкъа тIахьожама керттерча группа члений низ дIакхоач моллагIа нийсденна гIалат дIадаьккхара оаршагIбовла кийча хила, унахочун жалоба къоастае.

Къаьстта чIоагIа йоакхо ю оаха Сийлахь - боккхача Даймехка тIема ветераний. ТIема инвалидашта дарба лара гIуланха цахаддаш тIахьожам лоаттабу дозорнеша.

Халкъа тIахьожама керттерча группа балха оаха дукха юкъеубз нагирхой. ХIаьта цу гIулакха цар опыт мичай. Цудухьа оаха йоаггIа йоакхо ю къоначa дозорнешта болх дIабовзийтара, цар шоашта хьалхашка латтача декхарий бехктокхам кхетабара. Царна лаьрххIа кийчдаьд «Халкъа тIахьожамхочун уголок» яха цIа. Укхаза долаш да лаьрххIа литература.

ДIаяздаьр А. АШУРОВ, «Грознефтеоргсинтез» объединене ПТК диспетчерске болхло, халкъа тIахьожамхо.

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР

ХАЛКЪА ТIАХЬОЖАМА КОМИТЕТЕ

Зехьа йоаю...

Нохч - ГIалгIай АССР халкъа тIахьожама комитете дийцар «Чеченингушплодоовощхоз» яхача производственни объединене чуйоагIача предприятешкеи боахамашкеи доагора - энергетически ресурсаех пайда ийбеча нийсдалийтача цIенхаштташа кхоачамбоацарех. Тохкам баьчул тIехьагIа гучадаьлар «Чеченингушплодоовощхоз» производственни объединене боахамашкеи, предприятешкеи (начальника заместитель нов. Апкаев) йоаго хIама, электрически энерги а доагор а кходара тIаерзаяь партеи правительстваи решенеш кхоачашъяра де доагIар деш ца хилар.

1985 шера энергоресурсашта кхом барах йола заданеш дIайовзийтаяц шоай доалахьарча дукхагIйолча предприятештеи боахамаштеи. Объединенеи предприятешкеи энергоресурсаш кхояр Iалашдара вIашттIехьъяьха организационно - технически мероприятеш формана увттаю, технико-экономически лард а йоацаш. ХIаьта «Московский», «Юбилейный», «Южный», «Труд» боахамашка уж вIалла я а яц.

Доагори электрически энергии дIаяхийтара, удельни боарам, из дIаяхара ма дарра тохкам а ца беш увттабу лакххехьарча организацеша, каст-каста ца доагIаш лакхбу. Масала, 1984 шера Самашкински консервни заводо бокъо йоацаш сомеи баьцадаарийи продукци арахецача 19,5 процент лакхбаь хиннаб из. П-СН яхача формагIа йола паччахьалкхен отчетность вIалла увтта а яц. Йоацаш я энергоресурсаш дIаяхийтара гIахьожами учети лелаю прибораш. Тепловойи электрически установкашта ханнахьа капитальни ремонт яц. Цудухьа уж ханал хьалха йох.

Объединене предприятешкеи боахамашкеи электроэнергех пайда ийбара цхьаккха а тайпа тIахьожам бац. ДIадахача шера боарамал совгIа электроэнерги дIаяхийтай «Юбилейный» совхозе — 36 эзар киловатт сахьат. Из бахьан долаш 1,4 эзар сома гIод танха дийзар. Иштта, 3,8 эзар сома гIод такхар Октябрьски консервни завода, «Ассинский» совхоза — 2,8 эзар сом, «60 лет Октября» совхоза — 12,5 эзар сом, «Мичурина» цIерагIча совхоза — 3,3 эзар сом, «Пригородный» совхоза — 2,2 эзар сом.

Гучаяьхай консервни заводашка кхом боацаш тепловой энерги йоаеш хилара факташ. Энергоресурсашта кхом бара йолча таронех пайда ийбац. Тохкам баьча предприятешкеи боахамашкеи яц арахьара сердал хьалотаеши дIайоаеши йола автоматически средстваш. Дийнахьа электрически лампаш йоагаяр бахьан долаш, электрически энерги кхом ца беш дIаахийтарах (Грозненски, Октябрьски консервни заводаш, «Труд» совхоз) 1985 шера хьалхарча ах шера 2,2 эзар сома зе хинад. Шерагара шерага кхоачашъяц кхом беш энергоресурсаш дIаахийтара йола энергонадзора предписани. Царна кхом бара тIехьа къовсам лоаттабераш материально а морально а белгалбахара гIуланх эсала леладу. ХIанз а Iана кийчдалара балхаш дIадоладаьдац энергобоахамаша.

Республикански халкъа тIахьожама комитето чIоагIа бехк я боакххаш, «Чеченингушплодоовощхоз» объединене механизацеи энергетикаи отдела начальника С. Х. Апкаевнеи, «Консервпром» объединене керттерча инженера С. Ф. Антоненконеи белгалдаьккхад энергоресурсашта пайда ийбеча цIенхаштта кхоачамбоацараш долга, цу гIулакха тIайоагIача хана боаггIаш бэла тIахьожам лоатта ца бича мегийтаргдоацилга.

Теркаме ийцай тохкам баь материалаш, предприятеи коллективашта юкъе ийцай, кхоачамбоацараш дIадахара йола мероприятеш кийчъяьй, аьнна нов. С. Апкаевеи С. Антоненкоси енна заявленеш. Бехкебараш материальнии дисциплинарнии оагIорахьара бехктокхаме эзаб.

Из соцам кхоачашбара тIахьожам лоаттабар тIадиллад НГIАССР халкъа тIахьожама комитета штате йоацача промышленни отдела (нов. Ю. А. Синельников).

Деррига а теркалдеш ва

«Аргунводпром» производственни объединене транспортни цехе механизаторий бригадир волаш къахьегаш ва Магомадов Хьамзат.

Ше кулгалдеча коллектива балха лостам теларал совгIа цо дукха хан йизи дIалу халкъа тIахьожама группа член хиларах тарра а. Цо тIахьожам лоаттабу шоллагIча формовочни цехе материалех, бийдалах, балха ханах пайда миштта эц хьожаш. Каст-каста кхыча тIахьожамхошца цхьана рейдаш ю объединене подразделенешка гIолла балха ханах пайда миштта эц тохкам беш.

Цхьан дешаца аьлча зIамига а доккха а цхьаккха кхоачамбоацар теркал ца деш дитац халкъа тIахьожамхочо.

СУРТА ТIА: дикагIвола халкъа тIахьожамхо Хь. Магомадов.

З. АМЛИЕВА сурт.

МАЬКХ ЯРГА ХЬЕЖАШ...

Маькх... МоллагIа даар истола тIа дале а из ца хилча даьсса да шу. КIезигагIа эше а дийнахьа кхозза хIама дуаш хилча, кхозза шун тIа оттае маькх эш. Цхьабакъда, Малгобекски района юрташка дукха дезал бус дийнахьа из цкъа яа а йоацаш. Мехка пара баьржача хана шоаш маькх йоацаш бисаб яхаш укх районера дукха нах леткъ.

...ГIуланх чакх а даьнна, «Алханчуртский» совхоза конторера тхо хьаарадаьлча цаI шоллагIчун тIеххьа ена ши кхалсаг хьаьттар. Царех цхьанне цIимхара хаьттар:

— Редакцера вий хьо? Маца къоастадергдолаш да тха юрта маькха гIулакх? Тахан денна из яхьаргья, яхаш кIийлена хайша даьгIад тхо. ХIанз, саррахьа, ена хьахкаьчай машина. Хьалхашка латтачарна ка тоххала мэра хиланзар из. Оаха а тхо мо бисачар а фу де деза?

Сона уллув хиннача юртсовета председатела I. Льянова цар дувцар хьал а лоацаш аьлар:

— Бакълув кхалнах. Маькхах йоккха проблема хиннай тха юрта. Дукхаза а дийхад оаха района кулгалхошкара эшшача боараме тхоашта маькх лоаттаелга. Цох хIама хилац.

Эшшача боараме... Мел эш кхо эзар совгIа саг вэхача Кердача Реданта дийнахьа маькх? Чоалхане арифметика яц из. Юкъера лаьрхIача 1000 булка гаргга эш. Иштта дар цу юртарча № 25 йолча тика заведующе М. Льянова денна жоп а. Журнала тIа хьежача тхо цига хиннача дийнахьа (4 сентябре) яь заявка 1000 маькха яр. ХIаьта маькх еча заводера хьаенар ах а яцар — 420 булка. Журнала листаш хьакIалтIатехача гуш дар заявка кхоачашъяь наггахьа ди ца доагIилга. Наха тоъам бара эшачунга хьежача ах а яц тика чу хьачуйоагIа маькх, Батонаш, чIоракаш, пирожнеш санна йола булочни изделеш вIалла а ювца езаш а яц. ТIеххьарча хана тхона уж бIарга а гац, яхаш леткъ юрта баха нах.

Укхаза белгалдаккха дезаш цхьаькха а да. Маькх яхьаш йоагIа машинаш графиках лелац. Iуйранна 11 сахьат доаллаш я еза автомашина саррахьа 8—9 сахьат доаллаш йоагIаш моттигаш хиннай. Из бахьан долаш дукхача наьха зехьа ха йов. йIаьхха очередаш увтт.

Кхы дикагIа хьал долаш бац района вокх юрташка баха нах а. Юкъерча, Йоккхача Ачалкхе хилар тхо. Маькх тааца тхона, яхаш массанахьа леткъар. Йоккхача Ачалкхерча № 33 йолча тика хьалхашка дукха нах гулбеннача сайцар тхо. Цхьабакъда, совцарах а дехке даьнна хилар укхазара дIадолхаш.

— Фуд ер? Маькх еце яц ала мегаций? Из хургъеце хьоар Iалашдаь е кхы дар даь а цаI дергдар оаха, — яхаш леткъар цIен-ноаной, совхоза болхлой.

— Маькха булка нийсъелча совгIат делча санна гIадгIоргдолча оттадаьд тхо, — аьлар совхоза болхлочо З. Гомкартиевас.

Маькх хьакхачац, яхаш леткъаш бар укх юртара дукххача берий ноаной С. Бекова, Р. Наурузова, Д. Бекова, кхыбараш. Из лехаш цхьан юртара вокх юрта ада дезаш хул тхо.

Укх юрта хатар эккха цхьа минут яхаяц. Маькх ярга хьежаш сарралца баьгIа нах из хьакхаьчача шеше хьалха вала гIерташ чугIерта Iотеха йиIиг (Чаниева) машина чархашта кIал яха хала лозаьй.

Тхо хиннача кхаь юрта маькха хьал иштта дар. Из оаха дIадийцача цхьаболча района бехктокхаме кулгалхой раьза хиланзар. Хьарара воагIачо тIем тIара воагIар къарваьв, яхар санна дар дийцар.

— Юрташка маькх тоъаций? Из бакъдац, — аьлар горкома секретара В. И. Евглевске. — Цкъа йоацаш нийсденна хургда. Со укх сахьата цигахьа вода. Хьожаргва со, — аьнна, дIавахар из.

Маькха проблема ира латта а къоастае еза а дукха ха я, аьлар горисполкома председатела заместитела Л. Мержоевас, КПСС горкома промышленностеи транспортеи отдела заведующе З. Мамилова. Маькха заводе латта оборудовани тишъеннай, помещенеш а пайдана яц, пишкаш а каст-каста йох, яхаш завода кулгалхошта, тIера бехк баккха гIертар.

Юрташка тхо долча хана маькх чам боацаш хиларал совгIа, цхьайола булкаш йоккхагIа, эIамагIа хул, яхаш дувцар. Завода коа маькх дIайохьийташ воаллача экспедиторгара А. Агиевга дийхар оаха царех кхо булка хьаозилга. ЙIайха йолча хана 800 граммал езагIа хила езаш йола маькхаш хила деза дозал долаш а яцар: кхаь булках 70 грамм эшар. хIаьта маькх шелъелча из цифра дикка лакхлургья.

— Маькх йIайха йолча хана хIара булка кIезигагIа яле а 50 грамм езагIа хила еза, — аьлар завода керттерча инженера М. Ахриевас.

Юрта каст-каста маькх хилац, аьлча раьза яцар керттера инженер а. Наггахьа мара хулаш хIама дац из йоахар. Тхоашта бIаргадайна сурт оаха дийцача аьлар:

— Цу гIулакха тхо бехке дац. 3 сентябре газ йоацаш дисар тхо маькх етта, хIаьта 4 сентябре пар бацар.

Пийцараш тишъенна Iовдашна еха помещенеш а пайдана йоаца оборудовани а яцар. Шоай мелал, наха маькх хилийтара шоаш сагота боацилга дар.

Предприяте шийна хьалхашка латта декхараш кхоачаш хIана дац аьнна хатта безам болаш завода директор Хь. Булгучев лаха хьажар тхо. Цох хIама хиланзар. ХIанз - хIанз воагIаргва яхаш хьежаш а даьгIа, из кхы гуча а ца ваьнна дIадахар тхо укхазара.

Тахан Малгобекски района юрташка дIакхухьийташ йола маькх гаьнна тоъам болаш яц. Цул совгIа юрта бахача наьха а безам ба шоай бера чIорак, булка, пирожни яла. Из тахан укхаза долаш а е маца хургда ховш а дац.

Балха боахкача наха хац завода оборудовани тиша е цIена я. Царна, цар дезала хIара дийнахьа яа маькх эш. Оборудовани тишлуш латталга, помещенеш харца кийчъеннилга ха дезар цу гIуланха оттабаьча наха. Ший ханнахьа оврцагIбовла безар уж кхоане дага а йоагIаш. Из укхаза даьцац е ца дарах района кулгалхоша царех боаккхаш бехк а бац.

Бакъахьа-м дар бехке нар бехктокхаме эза а де дезар даь а наха эшшача боараме маькх хулилга Iалашдоре.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ, тха спец. корр.

Оаха яздаьчун лерагIа

«КРИТИКАГАХЬА БУКЪ БЕРЗАБАЬРАШ»

Иштта корта болаш яр кararча шера 27-ча августе «Сердало» газета тIа араьлина статья. Цу тIа дувцар республика цхьайолча районий бехктокхаме партийни советски кулгалхоша газето яь критика тесса юталга, тIагIоллара формальни жоп а денна редакце «тее» гIертилга, хIаьта цхьабарашта жоп дала дезилга вIалла дага а ца дохилга. Масала, иштта цхьаккха жоп а ца луш сайцабар Сунженски района Орджоникидзе цIерагIча, «Восход», «Заветы Ильича» колхозий кулгалхой, парте райкома газето кепатехача «ДегIаахара новкъа» яхача оагIо тIа йийца дикагIйола опыт шоай балха юкъейоалаярах лаьца.

Цу хьакъехьа укх деношка редакце жоп дайтар КПСС Сунженски райкома секретара И. Албаковас. Цу тIа цо язду «Критикагахьа букъ берзабаьраш» яха статья йийцай «Заветы Ильича», «Восход», Орджоникидзе цIерагIча колхозий партийни собранешка, дийцар бакъда, яхаш. Цу боахамий партийни организацей секретарашка дIахайтад кхы тIехьагIа газето яьча критиках жоп а ца луш Iер мегийтаргдоацилга. Цу колхозий партийни организацеша вIаштIехьъяьхай Веденски района Орджоникидзе цIерагIча колхоза дикагIйола опыт шоай балха юкъейоалаяра йола хьадда мероприятеш. Партийни организацей секретарашта тIадиллад дикагIйола опыт шоай боахамашка дIайоаржаяра даьчох тIехьа а ца тетташ редакцега жоп далар.

«ГЕХИНСКИ ЭКСПЕРИМЕНТ»

Иштта цIи а йолаш укх шера 7-ча августе тха газета тIа араьлар критически заметка. Цу тIа дувцар Урус - Мартановски района «Гехинский» совхозе дIадера хьанийца хинна керда, дикагIдола фу агротехнически бокъонаш телха а еш 70 процент доадаьлгах.

Цу хьакъехьа редакцега жоп дайтад НГIАССР юрта боахама министра заместитела В. Карташова. Цо хоам бу материала тIа дийнар бакъхиннад, яхаш. Министерства бехктокхамерча болхлоша «Гехинский» совхозе дIа а баха техкад из дош. Гучадаьккхад цу гIулакха бехке вар цу боахама керттера агроном И. Абуев волга. Урус-Мартановски райисполкома юрта боахама управленена хьалхадаьккхад И. Абуев чIоагIа дисциплинарни бехктокхаме оза везилга. Урус-Мартановски района халкъа тIахьожама комитето цунна выговор еннай.

ЧАН ЛЕРАШ А Я...

2 сентябре, оршот дийнахьа Iуррехьа «Сельхозхиме» Грозненски РПО — промышленни база коа кхаьчар халкъа тIахьожамхой, гIожа бокъонаш телхаеш йола моттигаш сов дукха хиларах кортош хьаллаьццача латтийсар уж. Официальни документашка хьежача укхаза бийса йоаккхаш хила еза бIаь гаргга автомашина, ужжал тракторaш. Массанахьа хьежача кораданзар техника иттлагIа дакъа а. ДукхагIйола техника шоай цIагIа лоаттаю из лелаераша.

Кахьаташта юкъера цхьа лист хьа а ийца, РПО эксплуатаце начальника Саидов Хаважа вIалла шек а воацаш аьлар:

— Еррига техника ший хила еззача я — района колхозашкеи совхозашкеи. Ераш я шоана 1-ча сентябрера даннеш.

«Цу «документа» тIара тхона хайра, масала, Ленина цIерагIча колхозе болх бе хьокаяь ГАЗ-53 яха 4 автомашина хилар, хIаьта «Горячеисточненский» совхозе яхийтай низ бола ши «КамАЗ-и толашагIа йола массехк «газики».

Цул тIехьагIа алхха кхо сахьат даьлча гучадаьлар, петропавловцаш болча делкъел тIехьагIа юкъ-юкъе мара «Сельхозхимера» автомашинаш гуча ца яьннилга, горячеисточненцашта уж вIалла бIарга а ца яйнилга.

Цу ханна, Iуйрийна нийс сахьат доалаш РПО промбаза коа дIачуводдача дIаьхача мугIарех дIаэттар «КамАЗаш», «ЗИЛаш» низ бола К-701. ХIаьта цхьаккха трактор кораянзар халкъа тIахьожамхошта паччахьалкхен номерной знакаш йолаш. Гучадоал, царех цхьаяраш вIалла а уж хьаэцанза хинилга, хIаьта вокхарьяраш ГАИ болхлоша дIаяьхай, цар даьша тайп-тайпара бокъонаш телхаяр бахьан долаш. Йолаш йолча бокъонашка диллача, болх бе йиш йоацаш я из еррига номераш йоаца техника. Бакъда из гIулакх кхыча тайпара леладу моттигерча хьакимаша. Берригача водителашта путевкаш дIател, цхьаккха духьале йоацаш...

Автомашинаш дIаараяьннеи юха чуяьхкан ханаш дIаязъеш дола диспетчерски журнал. ворхI чIега а теха, хIанз отпуске волча РПО начальника Муштаргаев Iимрана сейфа чу улл. Автотранспорта балха цхьаккха а тайпара тIахьожам бац. МалагIа тIахьожам хила йиш я укхаза, нагахьа санна керттера инженер Закриев Микаил знакаш йоацача машинаца лелаш хилча. Кхыметтел шофераши трактористаши балха арабовлача хана царга хьожаш медицински болхло а вац.

Вешта, тIехьагIа укхаза-м гуччахьа паччахьалкхе Iехаеш йола цIенхаштара моттигаш а хьагучаяьлар. ЦецамагI воаккхаш говза ба шоай киса йолла хIамилг яккха гIертараш. «Сельхозтехника» РПО-на уллув я сельхозхимикаша болх бу моттиг. Долчча беса аьлча, цхьа карт мара яц царна юкъе, кхоачам болаш лакха яле а. Цунна тIехьашна дIакъайлаьккха дIаоттае йиш я ахбIаь грузовик. Укхаза латташ я ЧИО 98-16, ЧИО 66-05 йола «КамАЗаш». Цар шофераш мичаб? Уж бахаб, картах ше къаьстта йитача моттигах чакх а баьнна, эксплуатаце начальник волча «?ардехьарча» рейсашта путевкаш хьаязъяйта. Цу тайпара цхьа «аьнха» социале вIаштIехьдаьлар тха. Из хинавар «ММЗ» ЧИО 62-45 машина шофер Усаев Шарпудин. Цунна уллув вагIаш вар химизаце пункта заведующи Зубариев Хасухан. Цу экипажага цхьанне хоам баь хиннабар, халкъа тIахьожамхой бахкарах. Кабина чу вагIаш шехьа путевка хьаязъю Зубариева (бланкаш йолаш хиннай шоферга, сиха эшаш моттиг нийсъелча). Сихвенна из, цхьадолчоа тувлавенна хинав. 8 сахьат даьлча Ленина цIерагIча колхозера араьнна машина 20 сахьат даьлча гараже кхаьчай, аьнна язъдаьд. Иштта органически удобренеш дIа а йихьай, 200 литр бензин а доагадаьд, аьнна да. Сахьата тIа IотIахьежача нийсса 9 сахьат мара даьннадацар, хIаьта подпольни гаражера Петропавловски станице, кIезигагIа лаьрхIача а 15 километр никъ ба. Из миштта дашха лерхI моттигерча хьакимаша?

ДIахо — кхы а вогIа да. Ах сахьата халкъа тIахьожамхошта гучадаьлар, моттигера удобренеш дIакхухьача болх бе безаш хинна тIехьа лафеташ йола цхьайтта(!) трактори пхи грузовики города оагIорахьа йодаш хилар. Цу техника цхьабола даьй 8 сахьат даллалца бийше а баьде, алхха 9—10 сахьат даьлча путевкаш язъяйта шоай базе боагIаш хилар. Царна юкъе ба водителаш Зубайраев Iийса, Жемиев Хазу, Ангаев БагIдан, дукха кхыбараш.

Рейд чакхъяьнначул тIехьагIа халкъа тIахьожамхоша дIалаьрхIача, хIара дийнахьа «Сельхозхиме» РПО автотракторни паркаx кхоалагIа дакъа, эггара кIаьдагIа аьлча, ший декхар дола болх ца беш да, кхы иззал дар вIалла болх ца беш сеца а латт. ХIаьта диспетчерски служба яхачох-м техника балха араллара коэффициент 0,68(!) я. Цунна дIатIатохал зехьа яйна балха ха, доалаь доагор, эггара тIехьа «аьрдехьа» кхийстараштa тийнна алапеш. Мел доккха зе да из? Гуш да боахам бе-бахьа доацаш лелабелга. ХIаьта планаш-м организаце, лакхе ма аллара, массе а хана кхоачашъю. Официальни отчеташ тIа цхьа «къайле» ца хилча из ишта хила йиш йолаш дац. МалагIа я из? Цу хаттара жоп далар дог доах оаха «Сельхозхиме» республикански объединене председатела Ю. В. Сухорукова. ХIана аьлча, цу организаце Грозненча филиала кулгалхой шоаш-м къахьегама дисциплина телхаераштa юкъе ма бий.

Х. ДАЧАЕВ, Грозненски районни халкъа тIахьожама комитета штате воаца инспектор.

МОТТИГЕРА ХОАМАШ

Выговораш еннай

Сунженски района халкъа тIахьожама комитете дийцар «гурахьеи бIаьстеи ялат дIадера эшаш дола фу кийчдарах» лаьца. Гучадаьлар фу кийчдара гIулакх эсала лелилга. Цхьадолча боахамашка («Серноводский» совхоз, Кирова, Ленина цIерагIа колхозаш) из болх болабанза а ба. Къаьстта воча хьале да йоагIача кондицега дIакхоача а деш фу цIендара гIулакх. КIа цIенду машинаш а механизированни зернотокаш а шортта йоллашехьа дIаде деза фу кийчдара темпаш районе геттара лоха я. Из бахьан долаш гурахьа ялаташ дIадера балхаш ханнахьа чакх ца дахар кхерам болаш да.

ДIабе кийчбаь ба яхача мукхах кхоалагIа дакъа II-ча классагIа ба. хIаьта 1395 тонн — III классагIа ба, из дIабе пайдана а бац.

Тохкамаша хьахьеккхар механизированни хьатташеи кIа цIенду машинашеи цхьан сменагIа мара болх беш ца хилар, дукхагIдолча боахамашка фу кийчдеш боахкараш материальнии моральнии оагIорахьара белгал ца боахилга.

Уж кхоачамбоацараш нийсдалийтарах района халкъа тIахьожама комитето XX партсъезда цIерагIча колхоза председатела Р. А. Крылевскаяна, XIX партсъезда цIерагIча колхоза председатела А. Н. Бачмановна, ЦIеча Экара цIерагIча колхоза председатела Л. П. Ясинецкаяна, Ленина цIерагIча колхоза председатела Ш. Б. Чилаевна, Кирова цIерагIча колхоза председатела В. В. Кузнецовна, «Серноводский» совхоза директора С. С. Батиевна выговораш еннай.

Районни комитета штатах йоацача юртaбоахама отдела тIадиллад цу гIуланха цIенхаштта йоакхо елга а тIахьожам лоаттабелга а.

ГIалаташ дIадаьхар

Малгобекски района халкъа тIахьожама комитете хоам бир Малгобекски бурув тохара балхий управлене М. Хадзиева кулгалдеча бригаде финансови дисциплина телхаеш моттигаш я, аьнна. Техкача гучадаьлар дийцар бакъдолга. Болхлой Кравченко, Даурбеков, Яприянцев вIалла балха ца хиннача деношка, уж хиннаб аьнна табель оттадаьдар, вахтенни журнала тIа дIаязбаь хинна боаццаше а.

Цул совгIа, гучадаьлар бригаде доагора а бийдала а кхом ца белга, нормал тIех 2,6 тонн дизельни доагори 12,9 тонн вешта доагори доадаьлга. Из бахьан долаш паччахьалкхенна 1540 сома маькха зе хиннад. Иштта мича йихьай ца ховш яйна дIаяьннай 1,8 тонн цемент а.

Цу тайпара гIалаташ дувлийтарах городской халкъа тIахьожама комитето выговор техар М. Хадзиевна. ХIаьта даь зе меттаоттадар духьа бетта цунна доагIа алапи кIала хьожа-

ГIОРВАЬННА КОМПОЗИТОР

Магомаев Муслим ваьча дийнахъа денз 100 шу дузаш

Талантливи композитора, гIорваьннача педагога-музыканта, общественни деятела Магомаев Махьмада Муслима цIи йовзаш я вай мехка. Из цIи къаьстта еза я нохчашта, гIалгIашта, вай республикерча берригача къахьегамхошта. Магомаев Муслим нохчо ва, из ваьв Грозне, кхе латталца йола ха яьккхай цо ше ваьча моттиге вахаш.

Революци хилалехьарча Нохч-ГIалгIай мехка вайнахьа хьехархошта массе тайпара духьаленаш еш хиннай шоай даьхене, шоай халкъа юкъе хьеха. Из бахьан долаш дукха просветителаш шоай мехка боацаш нийсбеннаб. Кхел иштта нийсъеннай композитора-хьехархочун Магомаев Муслима а. Из а иштта ше ваьча мехка болх бе ловш хиннав семинари йистеяьккхачул тIехьагIа.

XIX-ча бIаьшерен 70-ча шерашка АтагIа баьхаб МагомаевгIар дезал, цул тIехьагIа Грозне баха баьхкаб.

Магомаев Махьмад герзаш ду говза мастер хиннав, хIаьта цун сесаг Газиева Сахьибат — хIамаш дика тегеи догамаш деи ховш. Кулг вIашка ца дуллаш къахьегаш хиннад цар Iурра денз сарралца, бийса юкъеяххалца, цхьабакъда, цунах а низткъа мара кхоабалуш хиннабац дукха дезал: ялх бер хиннад цар — кхо воIи кхо йоIи. Таро йоацаш шоаш боллашехьа а берашка дешийта лаьрхIед дас. Магомаев Махьмада кхаь а воIо ши класс йола Грозненски Горски школа йистеяьккхай. Музыкен халхараши дукхадезаш хиннаб цун дезал. Пандар дика локхаш хиннав вокккхагIвола воI — Махьмад. ТIехьагIа профессиональни музыкант, башха дика говзанч а хинна дIаэттав из. Халха дика воалаш хиннав шоллагIвола воI—Мажит. Илли оалаши пандар локхаши хиннай кхоккхе а йоI. Муслим цхьатарра дукхадезаш хиннав илли алар, халхараш, музыкальни инструменташ лекхар: чIондарг, зурма, пандар.

ХIамаш довза безам болаш хилара деша вахав из Горски хьехархой семинаре. Дешаро, илли оалаш, музыка лекхаш занятеш яро, Тбилисе театрашка ахаро гучаяьккхай Магомаев Муслима йоккха говзал. Семинаре деша вагIаш язъю цо шийчоалхане йоаца музыкальни произведенеш, дIахо чIоагIагIа Iомалу из кларнет, чIондарг лекха.

Семинаристаш дийша баьлар. ТIехдика дийшараштa юкъе бар Магомаев Муслим а Гаджибеков Узеир а. Ший мехка просветительни болх дIаболабе гIортарах хIама ца хинначул тIехьагIа Азербайджане ваха дIавода Магомаев Муслим, цига даим азербайджански халкъаца дувз цо ший вахар. Кхыметтел Линкоране даьхача юххьанцарча шераша а цIаккха йоврговацаш лер йитар уездни города музыкальни вахаре. Магомаева доттагIа а цун ханара а хиннача Терегулов Iаьлас яьхачох, зIамигача городе цул хьалхагIа цIаккха а йийкаяц селлара дукха музыкеи иллеши.

Магомаева цига хьакхеллай «ЗIамига фантази». «Туземни мотивай попурри» (цу хана туземцаш оалаш хиннад дукхагIча даькъе Къулбаседа Кавказе баьхача лоамароех), яхараш санна йола ший произведенеш. Магомаева музыкальни тIехьаленах дувцача хана дагадох вай ханарча вокххача композитора Хачатурян Арама дешаш: «... Са музыкальни чамаш тIехьагIа мел чIоагIа хувцаденнадале а тоадаларгахьа эргадувлаш хиннадале а, бера хана халкъаца волаш чудессараш са творчества естественни лард а йолаш дусаш хиннад». Уж дешаш шоаш ма-дарра Магомаев Муслима творчествана доагIаш да. Из Нохч-ГIалгIай мехка гаь а ваьха а, бер долаши кхелетаи ха цига яьккха а ва. Ше хьалкхийча вайнаьха фольклорни тIехьале дика йовзаш а азербайджански музыка геттара дика Iомаяь а волча (Магомаева хьагул а яь, музыкально обработка яьй 300 совгIча халкъа мелоденеи илленеи) Магомаев Муслима кхетамца, пайда ийцаб ший произведенешка Къулбаседа Кавказеи Азербайджанеи халкъий музыках, цар фольклорах.

ТIехваьнна вокккха композитор-интернационалист хиннав из.

Кхыметтел цун музыкальни тIехьале тIагIоллара яйзача а хьахьокх из иштта хилар. Цо хьагулъяьчеи музыкально обработка яьчеи халкъа ашараштa юкъе я ераш а «Дагестан», «Куртий», эрмалой ашараш «Зонушак», «Индико», «Азербайджан», лезгински халкъара йиш, «Телефон», «Нохчийчен иллеши халхараши», кхыяраш.

Дукххача къамий, белггала аьлча, вайнаьхеи азербайджанскии халкъий культура деятель хиннав Магомаев Муслим. Цун интернациональни творчество — «Азербайджана кхашка» а «Нохчийчен иллеши халхараши» а. «Кортамукъаьннача азербайджанка халхари», «Нохчий халхари», «Азербайджана искусство» яхача кинофильмана язъяь музыка а «Туземни ашарашкара попурри» а, кхыяраш — Азербайджане санна, иштта Нохч-ГIалгIайче а яхаши халкъий культурни бувзамий образеца метта латташи я.

Башир ЧАХКИ,
журналист.

Суда залера

ЗУЛАМ БЕКХАМ БОАЦАШ ДИСАЦ

Ялхайтта шу даланза вола № 3 йолча-школа 7-ча класса дешархо Гулоев Батыр. бос баха, шийга деннача хаттара низткъа мара жоп дала ца могаш. вIашкаваха суда гIанда тIа вагIа.

БархIлагIча марта цIейна шоай классерча йиIигашта совгIаташ эца аьнна городе баьхнача № 9 йолча школа шин дешархочоа пIаза баллалца йийтта а йийтта, царгара ахча а кулгайоахкорташ а хьаьльха, зулам даьд цо.

Суда материалашка хьежача а тешаша дувцача къамаьлашкеи зуламхочунгара эцача лоткъамагеи ладийгIача а хаттар отт: мичахьара енай дешархочоа селлара йоккха къизал?

Шоашка мел дар хьаделча а къахетам бехаш дехар дича а битабац цо кIаьнкаш. Хозахета бетташ санна бий, тIоара, мIарга бийттаб цо царна. Кхерабеннача кIаьнкаша духьале ца еш ше витача, геттара корзагIваьннав Батыр. Хьалхабаьха парке дIа а бига, цхьан саьнга дIа а оттабаь, гIаьленах кIура а боаккхаш, дIатIаводаш, тIаккха юхавоалаш, ихы а йийттай цо царна. Массарел тамаш йолаш да Гулоева тIехьара даьр. Малгобекски горисполкома хьалхашка ше йийтта си тIара баьха кIаьнкаш дIа а бига, со укх цIагIа вахаш ва шоана, оаш со дIавувце, аз доадергда шо, аьнна, кхерам а тесса, хьалхашкарча наIарах дIачу ваьнна, тIехьашкарчох ара а ваьнна дIавахав.

Сов цо кхерабаьча кIаьнкаша шоаш цо дIаоттабаьчара меттахьа бовла ца бухьаш сахьат гаргга ха яьккхай.

Геттара во лийнав Гулоев лаьца чувоаллача хана а. Шийна дагадеха иллеш а доахаш, вехача саго санна цIогIа а детташ дIайихьай цо цигара ха. Атта дацар милице болхлошта аьрдагIваьнна зуламхо соцаве, къовла.

ХIанз суде ииштта майра вац из. ЗIамига воландаь гешт дергда сона, яхаш цо даьха дог зехьа хила тарлуш дар. Прокурора Э. Ибрагимова дийцар Гулоева хIанз даьр хьалхара зулам доацилга. Керда шу хьатIакхоачача бус горисполкома хьалхашкара корсам а яьккха водачара лаьцав из милице. Къахетам баьб Батырах зIамига ва, аьнна.

БIаргах хи тIадам баккханзар Гулоева, хIаьта дехкеваьннав ше, яхаш цо даь къамаьли ябакха зурмеи цхьатарра дар. Кхетадац цо ше даьр мел доккха зулам да. Берий ловзар хет Батыра ше даьчох.

Судо кхаь шера чувалла ха техар Гулоевна. Дог лазаш тIехьахьежар даи-нанеи харцваьннача шоай воIа. ТIехьахьежа безаргбацар шоай дезалхо цар зIамига волча хана денз дикача оамалашка ваьккхаваларе, кIаьнка никъ харцбала болабеннача хана денз оарцагIбаьннабаларе.

Батыра даьчул дукха кIезигагIа дац 1968 шера ваьча С.-Г. Д. Курскиева, 1970 шера баьча Б. М. Батырова, М. Я. Аушева даьр а. СТФ а баха аьрхIа йийтта 32 хьакха йийнай цар. Наха хьийга къа шоаш хIалакделга вIалла а дагадехадац зуламхошта. № 20 школа дешархой ба царех шиъ, цаI ГПТУ-20 деша ваьгIав. Хьайбаш деза, къахьегаме хила уж Iомабе саг хиннавац-те школе а училище а? Даьша-ноаноша Iомадац-те царна къахьегамах кхом бе?

Судо Курскиевнеи Батыровнеи 6 шу ха техай, 5 шуи ялх бутти Аушевна а кхайкаьй.

Советски законаш къахетаме да. Цхьабакъда, цхьанна сага: вокккхачоа а зIамигачоа а бокъо лац цар харцахьарча новкъа лела. Мичахьа хьалкхув зуламхой? ЦIагIара гIулакхаш вIаштIехьдоацача фусамашка. ДукхагIа профилактически болх бе беза Малгобекерча партийни, боахама, комсомольски органаша, РОВД болхлоша берашеи кхелетарашеи деш дола зуламаш дIададахар духьа. Къаьстта школаш юстара латта йиш яц из санна долча лоархIамерча гIулакхашта.

М. КАРТОЕВ.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ЕВРОПАНА — ТЕШАМИ КХЕРАМЗЛЕИ

Стокгольме 10 сентябре хьайийллай тешам чIоагIбара, Европе кхерамзле хилийтара, герзаш дIададахара гIулакхашта йолча конференце аргIанара сесси. Из дуккха нах юкъебоагIаш йола (цунца дакъа лоацаш 35 мехкара официальни делегаци я) форум болх беш цхьа шуи ах шуи совгIа ха яле а, практически чакхдаьккха цхьаккха хIама дац цо. ХIанз а хоадам боллаш барт баьбац укхаза хьалхашна латта Стокгольмски конференце де дезараш — дунен эггара лоархIамегIа ярех йолча цхьан регионе тIема конфронтаце кхерам кIезигбара гIулакх кхоачашдара гаргадоаладергдолаш. ХIаьта дунеи общественность хила бокъо а йолаш цуица чIоагIа хьашт долаш я. Ховш ма дий, духхьал европейски континента тIа гIолла чакхйоалаш, йоккхагIъярех йолча шин союзана юкъера юкъ къоастасш йола лини йолга а, хIаьта духхьал цига юкъарчал доацаш вIаши уллув Iалаьмате йоккхий ядерни арсеналаш дIанийсъяьлга а.

Стокгольме гIулакх латтачара меттахьа ца доалаш латтара бахьанаш лаха вIалла хала дац. Бахьанаш латт конференци кхы дIахо яха моттиг йоацача кхоачае гIертача США керте йолча малхбузен державай конструктивни йоаца позицеш хиларах. Цу гIулакха цар хержа метод керда я ала йиш йолаш яц: США-си цар союзникашеи увтта а ю чакхъяха а гIерт шоай оагIонгахьа совле яккхара тIаерзаяь, из бахьан долаш кхыча доакъашхошта вIалла аьттув боацаш йола предложенеш. Иштта, Вашингтоно ший партнеращца цхьана хьалхьеюю герзашцара низаш «чакх са доагIаш» хила дезара хьакъехьара тезис. Мадарра аьлча, из да НАТО блока легальни наькъагIа Варшавски Договора доакъашхой йолча пачхаьалкений оборонни потенциалах йола шерра информаци хьайие таро хургья яхилга. Кхетадеш да, социалистически мехкаш «тешама гIулакхаш чIоагIдара» яхаш бахьан а доахаш шпионаж чIоагIъяь дIаоттаяра цIаккха а раьза хургдоацилга.

НАТО мехкаша маневрехи тIема гIулакхий кхыча тайпаехи хоам беш предложенеш увттаеча хана уж предложенеш шоаш а вIалла йоацараш санна лархIа езача кхоачаеш дешаш хул цар тIа.

Иштта кIалтIадоахаш гIулакхаш малхбузен державаша леладеча хана хаьдда а конструктивни хиларца белгалйоалаш а хул СССР кхыча социалистически пачхаьалкхений предложенеш. Хьалха хиннача сессе советски делегаце цига дувцийта оттадаьдар Европерча лаьттап тIарча бIун 20 эзар сагал дукхагIа нах юкъеболаш мел йолча ерригача йоккхийча ученейи, хIаьта иштта тIемафегарчеи тIема-фордеи маневрайи хьакъехьа хьалххагIе а дIахайтара йоагIаш йола шерра йоаржаяь предложенеш тIайола балха документ. Социалистически содружества мехкаша ира увттаду

Дуне цхьан кIирагIа

из дош, хIана аьлча къулбаседа атлантически блоко тIехьарча шерашка деш хинна тIема лонзараш тIом болалуча юхьиге хила тарлуш дараштa гаргакхоачаш хиннадаь. Бакъда уж предложенеш Малхбузен державий оагIонгахьара позитивно хьал ца лоацаш йисар.

Конференце хиннача политически дискуссе керттера хIама хинна дIаэттар тIема низ юкъе ца боллара хьакъехьара договор оттадарах йола социалистически мехкий инициативаш. Укхаза а натовски пачхаьалкхенаша лаьцар обструкционистски позици я.

ХIаьта практически барт бара дискуссегара хаьддача гIулакхашка довла деза ха хьатIакхаьчалга къаьгга гуш да. Духхьал цунга дог доахаш да Европа халкъаш Стокгольмски конференце хIапзарча раунде. Дерригa дош сенах латт аьлча, из латт Малхбузе гIулакх дIадоладе кийча я е яц яхача дешах.

ШИ НИКЪ

Машар Iалашбар, ядерни катастрофа ца хилийтар, хьаькъал доацаш герзаш Iоаделга соцадар — уж дешаш дагадоахк хIанз вай планета тIарча миллиардаш болча наха. Бакъда уж дувцаш да цIи хеза болча политически деятелаша, Iилманхоша, дипломаташа дакъа а лоацаш укх деношка чакхъювлача дуккхача конференцешка, совещанешка, симпозиумашка, семинарашка. Цу вIашагIкхетарашка къаьгга гуш я вIашдухьала латта ши тенденци: нагахьа санна Советски Союзи кхыйола социалистически пачхаьалкхенаши, хIаьта иштта дуккха дегIадоагIаш дола мехкаш а ядерни тIема кхерам дIабаккхара наькъагIа тIатеIIа гIа боахаш дале, ВIашагIкхийтта Штаташи цар малхбузехьара союзникаши цхьацца бахьанаш а доахаш герзаш Iоадара оагIорахьа шоай чарх кхестаеш ба.

Укх деношка Женеве чакхъяьннай герзаш дIададахара йолча конференце акханара сесси. Советски Союзи кхыдола социалистически мехкаши блокех дIакхетанза долча мехкашца цхьана хаьдда гIулакхаш чакхдахара тIехьа хиннад. США-си цар союзникашеи леладаьр кхыча тайпара хиннад. Социалистически державаша хьинаре гIулакхаш леладарах укх шера конференци йолаеннай хIанзарча хана актуальнегIа дарех дош — космосе герзаш Iоаделга соцадара дош дувца. ДукхагIа теркам тIабахийта дийцад химически герзаш дехкара хьакъехьара дош. Советски Союзо укх деношка баькъдаьд химически герзах мукъайола зона Центральни Европе хьайой, цу зонана гаранти яла а статус езаш хила а ше кийча хилар. Цу тайпара гаранти дIайолалургъяр, нагахьа санна США-с ший оагIонгахьара а цу тайпара хIама дича. Цхьабакъда США хIанз керда тайпа химически герз шерра арахеца йолалуш я — хIаьта Малхбузен Европе, эггара хьалха ФРГ, из дIанийсде лерхIаш а я.

Укх деношка Женеве хилар ядерни герз дIа ца доаржадара хьакъехьарча договора гIулакхаш дувцара кхоалагIа конференци. Цига дакъа лоацаш барий дукхалга диллача — 130 мохк — герзашта доазув оттадара даькъе из эггара шерагIа йола соглашени я. Ше мегаргдолаш хилар дIахьекхад договоро: 1968 шера цунна кIал кулгаш яздаьча хана денз ядерни герз ший долаш цхьаккха керда пачхаьалкхе хьахиниаяц. Советски Союзо хаьдда гIулакхаш леладу из дIадоаржадара духьале еш.

Шерра бага даха дувцаш да эггара хьалха ядерни герз тохаргдац, аьнна СССР-о тIаийца декхари моллагIча ядерни лелхамашта ший цхьан оагIорахьарча порядкагIа цо мораторий оттаяри.

ТIеххьарча кIиранка чакхъювла конференцеш — укх шерарча дунен халкъашта юкъерча лоархIамерча форума—тахан Нью-Йорке хьаеллача ООН Генеральни Ассамблея 40-ча сессена хьалхара ший тайпара юхьиг я. Цига дувцаргда Советски Союза инициативагIа оттадаь «Космоса милитаризаци ца яйтара хьалашка космически аренаш машара гIулакха нараерзаяра дунен халкъашта юкъе цхьана гIулакхаш леладара хьакъехьара» дош. Ший милитаристски политикана тешшаме тIехьа йолча ВIашагIкхийттача Штаташа, лаьрхIад сесси хьаеллар космосе хьежорга духьала тохача противоспутникови герза тохкамаш дарца «белгалдаккха». Цхьан малхбузен газето яздечох, Советски Союз гIерт «седкъашкарча машарга» кхача, хIаьта ВIашагIкхийтта Штаташ — «седкъашкарча тIемашка».

ЮХА А КЭМП-ДЭВИД

Гаргарча Малхбоалера американски политика тIаерзаяь я «Iарбий хьаькъал доацача доазон тIа кхоачабара лаьрхIа йолча агрессивни логикана». Цу тайпара вывод ю «Ар-Рай аль-А'ам» яхача кувейтски газета, Iарбий халкъашта хьалхашка ше харц яь бола кэмп-дэвидски барт юхадийнбе гIерташ США администраце леладу гIулакхаш дувцача хана.

Ховш ма хиллара, духхьал цу соглашеней моделагIа хьаяь я зуламе йола президента Рейгана «гаргарчамалхбоален план». Прогрессивни Iарбий кепайсазоно дукххаза белгалдаьха ма хиллара керттера цо де лерхIар — израильски агрессоращца сепаратни барт бара керда мехкаш юкъеозари юххера а цар дIалийцача лаьтташта оккупаци яр «законагIа» да алийтари. Кхетаде доагIа Гаргарча Малхбоален проблемаш машара наькъаца вIаштIехьяхар дунен машар безаш долча дерригача низаша могабеш бола никъ болга. Цхьабакъда из духьала ба американо - израильски планашта.

Регионa керттера проблема — Палестина Iарбий халкъа законагIа йола къамаш бокъонаш, къама ший гIулакхаш шийга леладайта цуна бокъо яларгеи ший лоIаме йола шоай пачхаьалкхе хьаяргеи кхаччалца Iалашдара дош. Из Генеральни Ассамблеяи ООН Кхерамзлен Советеи резолюци маярра бакъъяр да. США-си Израилен шоашта мел могар ду, дунен халкъашта юкъерча сообщества уж решенеш чакх ца йовлийта гIерташ.

Гаргарча Малхбоален «гIулакхаш тоадара» Вашингтонои Тель-Авивои оттаяь планаш, бокъо меттел Iарбий палестински халкъ долаш хилар а вIалла ца лоархIаш я. Бе беза яха сепаратни барт гIаьрахой агрессии сионистски экспансии бахьан долаш байдла леларий хьал тIа оттабаьча палестинцашта тIалатта Iазап вIалла хьоаха ца деш ба. Израильски Iаьдало царна тIаоттаяь къизал цхьайолча хана геноцида боарамашка кхоачаш хул.

Гой цудухьа США-с мога а даь цхьаболча Iарбий кулгалхоша Касабланке даьча вIашагIкхетаре мегадац агрессорацара сепаратни переговораш юха дIайолаяра тIаерзаяь йола «аммански соглашени» оалаш яр чакхъяккха. Пайда боацаш бисаб Гаргарча Малхбоале гIолла лакхача рангех болча американски эмиссараша дукккхаза баьха гIа. Вашингтона дипломатически активность гуччахьарча военно-политически шантажаца таръеш лелаяьй. Цхьа бахьан доацаш хиннадац цу тайпара хIара визит йолча хана Ливанера хьал тоаде гIертара тийшача балхах кIалгIолла духьале еш хилар, американски «сихха дIадоаржадеш долча низий» провокационни маневраш еш хилар, оккупаци яьча лаьтташка израильски террор сихъеш хинна хилар.

Кхохкам чскусственно михьара бахар — американо-израильски политика цхьа оагIув я, Iарбашта духьалара барт юхаметтаоттабара лелаеча шантажа цхьа средство я. Цу тайпара лархIа доагIа Iарбий дунен тIарча шоай сообщникашка гIолла, 1982 шера Фесе Iарбий мехкаша тIаийцача берригаш раьза болча гаргарча малхбоален проблемех йолча решенешта ревизи е США гIерташ хилар.

США-с лаьца никъ, белгалдоаккх «Ар-Рай аль-А'ам» яхача газето, «регионе машар оттабе цIенхаштта а нийсхонца а низаш оарцагIдаьхача Iарбашта бекхам бе» безам болаш болчоа тара ба.

В. ВАСИЛЕЦ,
Е. ЕГОРОВ,
М. КРУТИХИН
(ТАСС).

Спортивни хоамаш

Махачкале кIалтохарах йола дунен халкъашта юкъера турнир чакхъьйнай. Дунен пхезза чемпион хиннача А. Алиевна хетаяь яр из. Цу яхьашка дакъа лоацаш бар социалистически пачхаьалкхений дикагIа бола спортсменаш. СССР сборни командаца вай республикера виъ спортсмен вар.

Дошо медаль яьккхар Устарханов Шамхана. Пхезза летача а котваьлар из. Финале цунца тоссавелар Н. Муртазалиев. Счет 14:2 йолаш, ханал хьалха соцайир яхь, Шамхан толаш.

КхоалагIа моттиг яьккхар ший дозал 90 килограмм долча М. Малгобекерча спортсмена М. Гатагажева. Кастта СССР кубок яккхара хургйолча яхьашта кийчлуш ба вай спортсменаш.

* * *

Шахматни клубе йолаеннай берий, кхувш боагIарий № 10 йолча спортивни школа дешархой яхьаш. Цига дакъаlоацаш ва 16 спортсмен. Царех дикагIбараш кастта хургйолча Нохч-ГIалгIайчен 9-ча спартакиаде дакъа лоацаш хургба. ХIаьта ши шахматист вай сборни командана юкъе гIоргва.

Хьалхара кхо тур чакхъяьннай. ВIалла ца эшаш хьабоагIа № 21 йолча школан нийсагIча класса дешархо С. Мартиросови химико-технологически техникума студент Ю. Жирнови.

* * *

Ерригсоюзни могашал чIоагIъеш дола адара кIира дIададахар вай республике. КIирандийнахьа хилар керттера яхьаш.

ЧIоагIа кийчлуш бар ду денга физкультурникаши спортсменаши. Ала деза, дукха я вай республике адарца хьоашал дола клубаш.

Цу тайпара цхьа клуб я «Динамо» яхача стадионе хIара дийнахьа яхьаш дIахьош. Цун цIи я «Хьа могашал хьа кара я» яхаш. Укхаза воагIа бIаь совгIа саг.

Царна юкъе хул ха яха а, къона а, кхувш латта а берий ханара а физкультурникаш. Шоашта езаеннача дистанцешта уд уж.

ДIайолалу яхьаш 5 — 7 минута гимнастика ярца. ТIаккха адара яхьаш хул. ТIехьара волейболах, бадминтонах, теннисах ловз. Безам хилча штанга айе а, кхувсавала а, гимнастика е а йиш я.

Клуба председатель ва чIоагIа адарца хьоашал доагIаш вола В. М. Дмитриченко. Керда баьхкараштa адара Iилма хьех цо. Ше а ва из дика спортсмен. ХIара Iурра ший дезаща цхьана «Динамо» стадионе хул из 5 — 10 километр — из ба цар адара боарам.

— Болх бе аттагIа да. Адаро низ лу, дегI чIоагIлу, лазар юхедитац. — йоах В. М. Дмитриченкос.

Кхойтта шу даьнна ший воI Валерик а Iомаваьв ада. КIаьнка дукхача яхьашка толамаш даьхад. Шерлуш латт цо кулгалдеш йола адара клуб. Яхьаш чакхъяьнначул тIехьагIа берригаш а дог айденна, гIозбаьнна хул. Массанахьара хьахоз спорт хестаеш дола иллеш.

Адара кIира чакхдаьннад. Дукха керда нах боалабаьб цо стадионашка. Адара кIирех — адара шераш хила деза.

Т. СОКОЛОВА.

ТЕЛЕВИДЕНИ

17 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Тхо дерригаш а машар безаш да». Концерт.
9.05 — И. Губач. «Аьрга комараш». СССР Союза Пачхьалкхен академически ЗIамагIча театра фильм-спектакль.
11.05 — «Хала саг» яхача документальни телефильма премьера. Изобретенеш юкъехкарах йолча халонех (Алма-Ата).
11.35 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Лув-ихераш». Документальни телефильм.
15.00 — «Кетуши» яхача фольклорни коллектива выступлени (Ангола Халкъа Республика).
15.20 — «Массанешта йола стадион».
15.50 — «Кердадараш».
15.55 — «Узеир Гаджибеков, дIаьхача вахара акнордаш». Художественни телефильм. 2-гIа сери.
17.10 — «Космонавташ Лаьтта Iобу». Документальни телефильм.
18.15 — «Вай беш».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Шахматех йола дунен чемпионат. Информационни выпуск.
19.05 — «Саги закони».
19.35 — «ШоллагIа бIаьсти». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Оперни сцена говзанчаш». СССР халкъа артист В. Норейка.
22.45 — Шахматех йола дунен чемпионат. Информационни выпуск.
23.00 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Нагахьа гIай аьхача». Документальни фильм.
8.35 — В. В. Маяковский. «Дика!».
9.35, 12.10 — Французски мотт. Хьеха 2-гIа шу.
10.05 — ПТУ дешархошта. Рационализаторствои изобретательствои.
10.35, 11.40 — Советски пачхьалкхени бокъони лардаш. 8-гIа класс. Бокъои морали.
11.05 — Шахматни школа.
12.40 — «Бригадаша резервах пайда эц». Iилма - довзийтара фильм.
12.50 — «Аз язду флоте...». А. Соболева кхолламах.
13.45 — Изобразительни искусство. 7-гIа класс. Эрсий дахчан задчество.
14.15 — Д. И. Фонвизин. «Недоросль».
15.00 — «Кердадараш».
17.20 — Бераштa. «Хьаст» (нохчий меттала).
17.30 — «Тхъамаш дола вира кIориг». Мультфильм.
17.40 — Композиторах Муслим Магомаевх дола дош.
17.50 — «Школьник» (гIалгIай меттала).
18.30 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени (нохчий меттала).
18.35 — Динала — керттера теркам (нохчий меттала).
19.00 — «Нохч-ГIалгIайчен ди».
19.20 — «Маланза хилар — вахара норма (нохчий меттала).
19.30 — «ХIаране хьаде дезаш да».
19.50 — «Вахара йисте». Грозненски телевидене студе фильм.
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!».
20.15 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
21.00 — «Ха».
21.35 — «Оарц». Художественни телефильм.
22.50 — «Кердадараш».

18 СЕНТЯБРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Мистер Твистер». Мультфильм.
8.50 — «Путешественниний клуб».
9.50 — «ШоллагIа бIаьсти». Художественни фильм.
11.15 — «Кердадараш».
14.30 — «Кердадараш».
14.50 — «Саги Iалами». Документальни телефильмаш. «Иссык - Кулацара диалог». «Малхи хьунаши дола раьгIе».
15.20 — Буратино выставка.
15.50 — «Кердадараш».
15.55 — «Са лапландски оалхазар». Финляндера музыкальни передача.
16.50 — «...Ялхайтта шу даьннеи бокккхагIеи!.
17.00 — «Исторе оагIонаш». Стахановски болам.
17.45 — «Пхьагилг дIа хIана лечкъ». Мультфильм.
18.00 — Футбол. УЕФА кубок. Финала 1/32. «Черноморец» — «Вердер» (ФРГ). 2-гIа тайм. Одессера передача.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — Футбол. УЕФА кубок. Финала 1/32. «Висмут» (ГДР)— «Днепр». 2-гIа тайм. ГДР-ера трансляци.
19.45 — «Могаш хила безам бале».
20.00 — Футбол. УЕФА кубок. Финала 1/32. «Спартак» — «Турун Паллосеура» (Финлянди). 2-гIа тайм. В. И. Ленина цIерагIча Центральни стадионера трансляци. Футбол. Европейски чемпионата кубок. Финала 1/16. «Зенит» — «Валеренген» (Норвеги). 2-гIа тайм. Ленинградера трансляци.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Чужой случай» яхача художественни телефильма премьера.
22.45 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — Iуйранара гимнастика.
8.15 — «Орджоникидзе». Документальни телефильм.
8.35 — В. Луговской поэзи.
9.15 — Природоведени. Малхи Маьлха системеи.
9.35, 13.10 — Немций мотт. Хьеха 1-гIа шу.
10.05 — В. Г. Короленко. «Тола чура бераш».
10.35, 11.40 — Юкъера биологи. 9-гIа класс. Халкъа боахамера биологи.
11.05 — «Вай беш».
12.10 — Истори. 5-гIа класс. Искусствои дин тешамаши хьахиларах.
12.40 — Зоологи. 7-гIа класс. «Садоахка хIамаш».
13.40 — «Джейранаш аренашка яха йолаеннай». Iилма-довзийтара фильм.
13.50 — А. Н. Островский. «ДуIа».
14.35 — Дезалерча вахара этикеи психологии.
15.00 — «Кердадараш».
17.35 — «Тенина тIера ага иллии». Телефильм.
18.05 — Атеистически темаех. «ХIайкалий къайле». Фильм.
18.15 — Iилман - технически прогресс — вахаро дIадехар. «Автоспецоборудование» яха завод (гIалгIай меттала).
18.45 — «Клубо доттагIий гулабу».
19.15 — «Нохч - ГIалгIайчен ди».
19.35 — «Тхо джазагара хьадоагIа». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футбол. Кубкаш яьхачар кубок. Финала 1/16. «Утрехт» (Голанди) — «Динамо» (Киев) — Голландера трансляци.
23.15 — «Кердадараш».

РАДИО

17 СЕНТЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.45 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» яхача республикански газетий обзор.
8.23 — «Сердало» яхача республикански газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гIалгIай меттала).
8.36 — Нохч-гIалгIай ашарий концерт (гIалгIай меттала).
9.16 — Предприяте гIонна бола боахам» (нохчий меттала).
9.30 — «Вай ханара къона саг» (гIалгIай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
16.01 — «Социалистически боахам лелабара хIанзара методаш». Беседа (гIалгIай меттала).
16.16 — «Къахьегама овсарлеи Iилман — технически прогресси дегIалр» Беседа (эрсий меттала).
16.31 — Ялаташ чуэцача хьалхалаттараштa дола концерт (нохчий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — Дина а сиха а чуэца шекара свеклаш (эрсий меттала).

УКВ

17.00 — Иллеш доах Дмитрий Гнатюка.
17.44 — Музаев. «БежаIу а соалоз а» яха дувцар.
18.15 — «Халкъ делакъеж» яха ашарий передача.
18.35 — Иллеш доах Т. Дадашевас.

18 СЕНТЯБРЬ

6.40 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
6.45 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
6.50 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
6.55 — Хоамаш. Хаоттам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий» яхача республикански газета обзор.
8.23 — «Ленинан некъ» яхача республикански газета обзор.
8.30 — Пердачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
8.36 — Магомадов Муслима ашараш. Композитор ваь 100 шу дизарга (эрсий меттала).
11.15 — «Кхом бар а лорадар а хIаране декхар да». Беседа (гIалгIай меттала).
11.30 — «Октябро хьаяь поэзи». Хь. Муталиева творчествох йола передача (гIалгIай меттала).
15.15 — «ЦхьоагIо йолча дезале» (эрсий меттала).
15.35 — «Социалистически яхьа дневник» (эрсий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам (эрсий меттала).
16.01 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени» (гIалгIай меттала).
16.15 — «Советски хьисапера вахар» (эрсий меттала).
16.35 — Юртабоахама знаней радиошкола (эрсий меттала).
16.45 — «Сходо соцам баьб. Кхоачашдаьр фуд?». КПСС Грозненски райкома секретара Битаровай къамаьл (эрсий меттала).
18.00 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
18.10 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
18.20 — Керда хоамаш (гIалгIай меттала).
18.30 — «Ший ханнахьа а ца йойташ а чуэца хьажкIаш» (нохчий меттала).

УКВ

17.00 — «Ираза ихера» яхача Терентьева оперетта монтаж.
18.07 — А. Мальсагова юмористически дувцар.
18.25 — Нохч-гIалгIай композиторий творчествацара халкъа ашараш.

Хаоттам

Тахан республике гIоллеи Грознеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, малхбоалехьара секунде 3 — 8 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 17 — 22, Грозне 20 — 22 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоана хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп-тайпарча оагIонашкахьара секунде 3 — 7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бийсана 9 — 14, дийнахьа 14 — 19 градус йIовхал йолаш хилеи тарлу.

МЕТЕОСТАНЦИ.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ05259. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4207.